Budapest 1925 június 6

II. évfolyam. 23. szám

A Polgár

A DEMOKRATA-LIBERÁLIS POLGÁRSÁG LAPJA

Előfizetési ára: egy évre 180.000 K. Egyes szám ára: 4000 K
Jugoszláviában 5 dinár, Ausztriában 5000 osztrák korona
MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON

FŐMUNKATÁRS:
VÁZSONYI VILMOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST VIII, FŐHERCEG SÁNDOR UCCA 19
TELEFON: JÓZSEF 12-76

Mesterkedés a mesterséges többségért

Írta: VÁZSONYI VILMOS

Amíg benne voltunk a választási harcban, a kormány ügyesen szétszórta a diszkrét hírt: *Jaj a blokknak, ha csak egyetlen mandátummal is többet kap, mint a választott bizottsági tagok számának fele.* Beavatott középpárti férfiak suttogva adták tovább nekünk nagyszerű értesülésüket és leadták tapintatosan tanácsukat, hogy győzni ne merjünk, legyünk okosak, óvatosak és mérsékeltek, ne ingereljük a reakciót azáltal, hogy legyőzzük. Még 8 nappal a választás előtt is komoly arccal mondotta nekem az aranyközépút egyik legerősebb támasza: ha pedig 126-an lesztek — *jön a feloszlatás. A választáson elértük a választott bizottsági tagok abszolút majoritását és a kormány, amely a legsúlyosabb vereséget szenvedte és bitorlott lobogókkal sem tudott 24 mandátumnál többet összehozni,* felocsúdva első fájdalmából és magáhoztérve első megletéséből, most már azt kürtöli a külföldi lapokban, hogy tulajdonképpen mi megbuktunk. Megbuktunk, mert a közgyűlés nemcsak választott tagokból áll, hanem olyanokból is, akik állásuknál vagy hivataluknál fogva tagjai a közgyűlésnek és ezenfelül még 20 bizottsági tagból, akik az érdekképviseletek jelölése alapján, *kinevezés* útján lesznek a közgyűlés tagjai.

A kormány külföldi híradásában természetesen elfelejti elmondani, hogy az Egyesült Demokratikus Pártok ilyenarányú győzelme is csak a *nagyszerű összefogás és nemes erőfeszítés eredménye lehetett,* mert hiszen olyan választói névjegyzékekkel volt dolgunk, amelyek minket legjobb híveink tízezreinek és tízezreinek szavazatától fosztottak meg.

A kormány nyilatkozataiból azonban kétségtelenül megállapítható, hogy a kormánynak mi a taktikája és mi a reménye. *A kormány a demokratikus pártok többségét a nemválasztott bizottsági tagok szavazataival akarja mesterségesen kisebbséggé leszorítani* és ilyen módon a demokratikus pártokat megszégyenitő megegyezésekkel a falhoz szorítani. A kormány feltétlenül számít arra az x bizottsági tagra, aki hivatalánál fogva tagja a közgyűlésnek, nem értve ide a főváros választott tisztviselőit. Úgy látszik, az érdekképviseletek tagjai közül is olyanokat akar kineveztetni, akik politikája számára feltétlenül megbízhatók. Ezt a tervét még előmozdítja az a körülmény is, hogy a Kereskedelmi és Iparkamara, melynek jelöltjei sorából 5 bizottsági tagot kellene kinevezni, nem élt a jelölés jogával. A kormány tehát helyükbe azokat nevezteti ki, akiket a maga céljai szempontjából megfelelőknek tart. Előmozdítja a kormány terveit az is, hogy pl. az ügyvédi kamara, melynek jelöltjei közül hármat kell kinevezni, előkelő tapintattal különböző pártállású jelölteket hozott javaslatba. Nem tudjuk megállapitani, hogy mennyiben fognak valóra válni ezek a híresztelések; de ha a kormány tényleg a merőben pártszempontokból fogja javaslatba hozni a kinevezéseket, *önmaga fogja belevinni a pártpolitikát olyan testületekbe, amelyek eddig ezt az irányzatot gondosan távoltartották maguktól.* Maga fogja előidézni, hogy pl. a kereskedelmi és iparkamara és az ügyvédi kamara választásai ezentúl politikai szempontok szerint fognak lefolyni. Az érdekképviseletek tagjainak kinevezésénél a kormánynak tapintattal kell eljárnia, mikor javaslatait megteszi, egyéni kiválóságot és nem pártszempontot kell figyelembe vennie.

De mit szóljunk ahhoz, mikor a Polgári Párt egyik vezetője előre azt híresztelt, hogy a kinevezettek hozzájuk fognak csatlakozni? Mit szóljunk ahhoz a fenomenális tervhez, hogy a kinevezettek segítségével és a 7 szabadelvű bevonásával szeretnének egy olyan középpártot mesterséges úton összehozni, amely nem tudott választás útján természetes úton megalakulni?

De tegyük fel, hogy a lehetetlen is lehetséges, tegyük fel, hogy a kinevezett bizottsági tagok segítségével a Polgári Párt és a Szabadelvű Párt 31 hívével együtt egy 50—60 tagból álló középpárt verődik össze, habár alapjában véve a kinevezett bizottsági tagoknak természetes rendeltetésük, hogy pártokon kívül maradjanak: ez a középpárt mindenesetre távolabb áll a többségtől, mint a 128 tagot számláló Egyesült Demokratikus Pártok. Csakhamar elérkezik tehát a döntés pillanatához, amikor határoznia kell: *jobbra vagy balra. Kikkel akar többséget csinálni: Wolffék községi pártjával vagy a demokratikus pártokkal?* Ha tehát még sikerülne is a lehetetlenség, az aranjuezi szép napoknak nyomban vége szakadna, amikor az Egyesült Demokratikus Pártok nem kötnek többé békés megegyezést, hanem provokálják a döntést, hogy milyen irányban haladjon a közgyűlés. Az úgynevezett közjogi bizottságok alakításánál hajlandók voltunk a békés megállapodásra, mert hiszen mi sem a központi választmány, sem az igazoló választmány tagsági helyeit nem akarjuk hatalmi visszaélésekre felhasználni. Beérhetjük tehát a tagsági helyek felével, anélkül, hogy többséget reklamáltunk volna a magunk számára. De vannak kérdések, amelyekben megállapodás alig sikerülhet. Itt azután véget ér a tisztelt középpárt bölcsesége és *eljön a színvallás időpontja.* Menthetetlenül be kell majd vallania, hogy ellenünk megy-e Wolffékkal vagy velünk jön ellenük, vagy pedig nem állja ki ezt az erőpróbát és *darabokra szakad, elemeire bomlik fel.*

Ez a sors elkerülhetetlen, mert végtére a 7 szabadelvű pártiról és a balparton szabadelvű jelszavakkal megválasztott Polgári Pártiakról nem lehet feltételezni, hogy ők, akiknek minden választója a Wolff-féle községi párt ellen adta le szavazatát, ellenünk a Wolff-féle községi párttal csináltnának többséget. Vállalkozhatnának-e ilyen öngyilkos munkára a Lipótvárosban, a Terézvárosban, az Erzsébetvárosban, a Józsefvárosban és a Belvárosban megválasztott bizottsági tagok, a szabadelvűekkel együtt. — 18-an? Ez a szám önmagában mutatja az egész alakulás meddőségét. A blokk szavazataival együtt ez közel 150 szavazat, ehez járulnának a választott főtisztviselők, akik közül többen már a kurzus idején is nyiltan vallották szabadelvű felfogásukat. *A blokk ellen tehát a közgyűlésen többséget csinálni nem lehet.* Különben is mulatságos, hogy az összes nemválasztott bizottsági tagokat a blokkellenes pártok egyszerűen a maguk számára reklamálják és teszi ezt különösen a Polgári Párt, amely a tanácskozások alkalmával eddig a blokkal szemben sokkal agresszivebben viselkedett, mint maga a Wolff-párt.

Ezek a középpárti kísérletezések, amelyek mind odacéloznak, hogy a választás eredményét kifigurázzák és kinullázzák, teljesen igazolják a mi választási magatartásunkat. *Mi tiszta munkát követeltünk: egységet balról, szemben a jobboldali egységgel. Az úgynevezett középpártiak egyetlen mandátumot sem ragadtak el Wolfféktől, minden mandátumot a szabadelvű szólamok felhasználásával tőlünk szedtek el.* Ezt mutatja a siralmas budai eredmény. Hiszen *Budán 20 mandátumot szerzett a blokk, szemben a Polgári Párt 9 mandátumával.* Egységes, szabadelvű és demokratikus felvonulás mellett, ha nem erősítik Wolffék szocialista-ellenes demagógiáját és nem zsidóznak ők balról, miközben visszhangot adnak a Wolffék jobboldali zsidózására, az egyesült demokratikus pártok a rossz választási listák mellett is játszva szereztek volna *legalább 150 mandátumot.* Ezt a többséget semmiféle tréfás kísérlet sem tudta volna lesrófolni. Akik ezt a mi tervünket megakadályozták, azokat sokszoros felelősség terheli és *a választó közönség feszülten figyelni fogja magatartásukat.*

Annyi bizonyos: *vagy gyakorolhatjuk a többség jogait, vagy nem viseljük annak felelősségét.* Még kevésbé érheti el a kormány, avagy bárki, hogy a mi szavazatainkkal csinálja a maga politikáját és megválasztassa a maga embereit. A mi szavazataink erre nem lesznek kaphatók. Ha nem érvényesülhetünk mint többség — akár magunk, akár másokkal szövetségben —, nyiltan bevalljuk a magunk közönségének, hogy nem vagyunk többség, hogy egyelőre csak azt tudtuk megakadályozni, hogy a reakció tovább uralkodjék, de nem tudtuk megkezdeni a demokrácia és a szabadelvűség uralmát és nyiltan rá fogunk mutatni azokra is, akiket a helyzetért felelősség terhel.

Beniczky ügyéhez

egyelőre nem szólunk hozzá. Az elsőbbség ebben a kérdésben ***Appony*** Albert grófot, ***Andrássy*** Gyula grófot, ***Pallavicini*** György őrgrófot, ***Rakovszky*** Istvánt és ***Sigray*** Antalt illeti.

„A legszentebb jelszavak aranyhímes függönye mögött ott tátogatja rémületes száját a gyűlölet fenevada!“

Pakots József nagy beszéde a választójogi törvényjavaslat vitájában

Pakots József nemzetgyűlési képviselő másfélórás nagyszabású beszédben foglalkozott a nemzetgyűlés csütörtöki ülésén a választójogi törvényjavaslattal.

Beszéde elején ref[illegible]t Petrovácz Gyulának, az előtte felszólalt képviselőnek a javaslatról mondott kritikájára és rávilágított arra a politikai immoralitásra, hogy *míg egyrészt a kormányt támogató párt tagja a leglesujtóbb birálatban részesíti a javaslatot, beszéde végén mégis elfogadja azt.* Ugyanez a politikai morál jellemezte a Wolff-párt egész politikai rendszerét.

Kétkulacsosak voltak és a tömegeket félrevezették.

A legszentebb jelszavak örve alatt gyülölséget hirdettek és ezt keresztény munkának nevezték. Rátért ezután a javaslatra. *Országok, nemzetek, népek és társadalmak életében csak ritkán adódik alkalom, hogy azok emberi problémáikat maguk dönthessék el.* Ha a történelemkutatás eszközeivel a történelmi fejlődés geológiai rétegeit felfejtenénk, a szociális, gazdasági és kulturális közetekben jelentkezni fog egy kemény érevonal: a mindenkori uralkodó osztály exkluzív hatalmi törekvése. *Fáraók, cézárok és jogutódaik mindig kizárták a gazdasági javak és emberjogok képviseletéből azokat, akiken hatalmuk alapult.* Ez a magyarázata annak, hogy a fáraók rabszolganépe ugyanazon meddő vággyal meredt bele a jövő problémáiba, a saját boldogulásának ködébe, mint a mai ember. A négyezer év előtti ember és a mai között csupán az a különbség, hogy a kulturális haladás révén az emberiség a világélet mechanizmusának olyan új és hatalmas instrumentumait alkotta és szerezte meg, amelyekkel szemben a régi, primitív eszközökkel nem lehet többé béklyóba verni az ágaskodó emberi öntudatot.

A szük magyar élet körén belül is eljutottunk egy olyan történelmi pillanathoz, amikor

aktuálissá vált az örök emberi probléma: a jogfosztottaknak jogokkal való felruházása.

Mikor ez a törvényjavaslat a nemzetgyülés elé került, át kellett éreznie a nemzetgyülés minden tagjának a maga történelmi felelősségét, A vita eddigi tapasztalatai azonban skepszissel töltik el. Ha gróf Apponyi Albertnek az objektív szemlélet kristálytiszta szférájából elmondott nagy beszéde nem tudta megindítani a többségi pártot, mit várhatunk mi a magunk kisebb értelmi argumentumaival? Rámutatott ezután a törvényjavaslat hiányosságaira. A javaslat indokolásából sütötte rá a kodifikátorokra a *legteljesebb rosszhiszeműséget.* Amíg a javaslat a multról beszél, addig a históriairó látszólagos tárgyilagosságával kezelik a kérdést. Amikor azonban eljut a mához és a választójogi Hercules válaszútra kerül, kénytelen levetni történelemirói jelmezét és

kilátszik alóla a reakció köntöse.

Ezután részletesen foglalkozott *Pakots* József a *jogkiterjesztés kérdésével, valamint a nyilt és titkos szavazás problémájával.* Pontról-pontra kimutatta a törvénytervezet reakciós túlzásait és kemény szóval ostorozta

a kisgazdapártot, mely a nyilt szavazás melletti állásfoglalásával elárulta a tulajdon fajtáját.

Utalt arra is, amiről a vita folyamán nem esett szó, hogy a törvényalkotók bünös módon

megfeledkeztek azokról a hősökről, akik a világháború folyamán vérükkel áldoztak a nemzet nagy ügyének.

Kitárta az 1917-es országgyülés választójogi vitáját, melynek vezérszónokaként *Vázsonyi* Vilmos követelte, hogy a fronton küzdő katonák az alkotmány sáncaiba felvétessenek.

Végül intelemmel fordult *Pakots* József a többségi párthoz, megfestette a gazdasági és szociális nyugtalanság sötét képét, melynek torz rajza ijesztőbb, mint Dante Infernójának XXXI. fejezete. Az a véres káosz, mely a forradalmakból itt maradt, hasonlatos Taine „Les origines de la France contemporaine“ címü munkájának a jacobinus kormányról írt döbbenetes jellemzéséhez. Miként Taine a tobzódó és vért árasztó forradalmi ideát azonosítja az egyiptomi krokodilus-kulturához, mondván, hogy a Nilus mentén hatalmas és pompás templomokban aranynyal hímzett függönyök mögött a szentek szentjében bíborszőnyegen terpeszkedik egy rémületes és utálatos szörnyeteg, a krokodilus, azonképpen a morális káosz összevisszaságában is

a legszentebb jelszavak aranyhímes függönye mögött ott tátogatja rémületes száját a gyűlölet undok fenevada.

— Az utolsó és legtörténelmibb pillanatban — úgymond — felhívom a többségi pártot, hogy történelmi felelőssége tudatában és átérzésében a nagy jogegyenlőségi probléma helyes megoldását ne akadályozza meg. Fogjunk össze az építő munkában. Fogadja el azt a segítő kezet, melyet a szociáldemokrata parlamenti frakció nevében *Peidl* Gyula nyujtott legutóbbi deklarációjának elmondásakor, a pártpolitikán felülemelkedve mindenki számára.

A nemzetgyülést a népképviselet házává kell avatni,

legyen az a tiszta vízcsöpp, melyben visszatükröződik a magyar firmamentum minden napjával és apró csillagával együtt, legyen a nemzetgyülés templom, melyben ennek az ország minden társadalmi rétegének igaz képviselői mint a nemzeti és szociális haladás papjai áldoznak a nagy emberiségi és nemzeti eszmének oltárán. Minthogy

ez a javaslat nem templomot épít, hanem kalodát,

nem fogadom el.

Pakots Józsefet a kormánypárti oldalon is nagy figyelemmel kísért beszédének befejezése után *az ellenzék hosszantartó ovációban részesítette.*

Június 17-én tartja a főváros új törvényhatósági bizottsága első közgyűlését

Biztositottnak látszik a közgyülés munkaképessége — A demokratikus blokk többségben lesz a bizottságokban

A hét vége meghozta a városházi béke minden kilátását. Csütörtökön este az új városházára *Ripka* Ferenc kormánybiztos értekezletre hívta meg a városházi pártok vezetőit s ezen az értekezleten

sikerült a közgyülés munkaképességét biztosítani.

Megjelentek az értekezleten dr. *Vázsonyi* Vilmos, *Bárczy* István, *Farkas* István és *Peyer* Károly a demokratikus ellenzéki blokk részéről, a szabadelvüeket *Ugron* Gábor, a Ripka-pártot dr. *Kozma* Jenő, a Wolff-pártot *Wolff* Károly és *Ernszt* Sándor képviselték. Az értekezlet eredményei a következők:

Mindenekelőtt megállapodtak abban, hogy *az egyes bizottságokban a pártok milyen számarányban legyenek képviselve.* Konstatálni kell, hogy *Wolffék ebben a kérdésben teljesen levonták a legutóbbi választások eredményeit.*

A bizottságokban a blokk a helyek 55—60 százalékát kapja, a többsége tehát mindenképpen biztosítva van.

A bizottsági helyekre nézve *Ripka* Ferenc kormánybiztos bejelentette, hogy *a közgyülés kinevezett tagjai számára a megfelelő bizottságokban helyeket tartanak fenn.* Ezt a bejelentést az értekezlet tagjai helyeslően tudomásul vették.

Az első közgyülés június 17-én lesz.

Ezen a közgyülésen

öt bizottságot választanak meg: a szavazatszedő küldöttséget, a kijelölőválasztmányt, az igazolóválasztmányt, a központi választmányt és a közigazgatási bizottságot.

Egyéb ezen a közgyülésen nem is fog megtörténni, csak *Ripka* Ferenc fog az ülés elején rövid beszédet mondani.

A legközelebbi közgyülés az elsőt követő héten lesz,

s ezen megalakítják a többi bizottságot.

Az értekezlet lefolyása mindvégig igen konciliáns lefolyású volt s lefolyásával is, eredményeivel is a résztvevői meg vannak elégedve. Legfeljebb egy dolog keltett talán nem is megütközést, legfeljebb csak csodálkozást. A Ripka-pártot dr. Kozma Jenő képviselte s általában feltünt, hogy dr. Kozma Jenő oly agresszív hangokat ütött meg, mintha a választóközönség többsége az ő pártja mellett nyilatkozott volna meg. Ripka kormánybiztosnak aligha tellett nagy öröme pártja képviselőjének ezen fellépésében. Bajt egyébként Kozma Jenő nem okozott s később is aligha fog okozni. Majd megtanulja később, hogy mögötte hányan vannak s ez majd némi önmegtartóztatásra neveli.

Hála és köszönet a közkatonáknak!

A Józsefvárosi Demokrata Párt társasvacsorája

A *Józsefvárosi Demokrata Párt* csütörtökön este népes és nagysikerü összejövetelt rendezett a Zuglói Demokrata Kör tágas kerthelyiségében, mely alkalommal a *XVII., XVIII. és XIX. választókerületek* törvényhatósági bizottsági és kerületi választmányi tagjai is megjelentek.

Grünwald Sándor főmérnök üdvözölte a megválasztottakat a XVIII. választókerület nevében, és igéretet tett, hogy *az a hatalmas tábor, mely őket a bizottságba besegítette, továbbra is osztatlan egészként áll a hátuk mögött.*

Az ünnepeltek nevében *Hajdu* Marcel dr. pártelnök mond köszönetet. *Hála és köszönet* jár — úgymond — *azoknak, akik a mi hadseregünknek legkombattánsabb harcosai voltak: a közkatonáknak,* mert az elért eredmény elsősorban nekik köszönhető. Mi nem tettünk annak idején igéreteket, mi mindent fogunk csinálni a városházán, mert nem tudhatjuk, milyen viszonyokat találunk ottan. Örömmel jelenti ezután, hogy az a pártközi konferencia, mely a városházi munka békéjének biztosítása érdekében és bizonyos megállapodások létesítésére ült össze, nagy sikert hozott a demokratikus ellenzéki blokknak, amennyiben *megegyezés jött létre a pártok között oly értelemben, hogy az öt legfontosabb bizottságban: a kijelölő bizottságban, a központi választmányban, a közigazgatási bizottságban és a szavazatszedő bizottságban a blokk a tagsági helyek 65 százalékát kapja.* Az új városházi többség *a szeretet jelszavával* vonul be a városházára és reméli, hogy a Józsefváros, amint együtt volt a küzdelemben, együtt fogja hozzásegíteni azokat, akiket a törvényhatóságba beküldött, a munka eredményeinek kivívásában. *(Taps és éljenzés.)*

Weiller Ernő dr., a XVII. választókerület elnöke jelentette ki ezután, hogy a törvényhatóság demokrata tagjai *érzik a nagy idők súlyát és felelősségét.* Tudják, milyen sok reménységet füz a polgárság az új törvényhatóság működéséhez. De szükséges, hogy a polgárság zárt egységként álljon továbbra is képviselői mellé, mert az egységben van az erő, a kitartás biztosítja a győzelem gyümölcseit. A kitartásnak és összetartásnak leggyönyörűbb példáját a párt fiatalsága, az ifjúdemokraták adták meg a választási küzdelem során és az ő egészségükre üríti poharát,

Körmöczi Zoltán dr., a XIX. választókerület elnöke szólt utána. *Nem egyéneket kell ünnepelni most* — mondja — *hanem az eszme győzelmét.* Mert *a győzelem teljes és hiánytalan volt,* ha a demokrata párt néhány nagyon értékes emberének működését fájdalmasan fogja is nélkülözni a városházán. A számokkal nem lehet zsonglőrködni és *hiába akarják a vesztes pártok bebizonyítani, hogy ők nem is szenvedtek vereséget, a városházán mégis a demokrácia zászlaját lengeti a tavaszi szellő.* A legelső teendő, hogy *ne kövessük Wolffék példáját az ellenzék letiprásában.* Kerülete nevében igéri, hogy a bizottság tagjai a kötelességeknek, melyek teljesítését vállalták, eleget is fognak tenni.

Zimmermann Dezső elismeri, hogy *soha városi képviselőtestület annyi felelősséggel terhelten nem foglalta el helyét, mint a mostani.* De mindenki átérzi a reá váró feladat súlyát és jelentőségét. A munka alapja adva van, miután a bizottságokban, ahol minden kérdésben a döntő szót kimondják, többségben vagyunk és munkánkban nem fogjuk a polgárság érdekeit szem elől téveszteni. Poharát *Hajdu* Marcel dr.-ra, a párt vezérére üríti, *aki annyi lelkesedéssel vezette a Józsefváros választási harcát és aki méltó vezére lesz a törvényhatóságokban a Józsefvárosnak.*

Vitéz Aladár, mint a párt főtitkára arra szólítja fel a jelenlevőket, hogy *felejtsenek el minden vélt vagy igaz sérelmet,* mely egyeseket a választások folyamán a harc elmaradhatatlan következményeként ért

Román Ernő arra utal, hogy az új törvényhatóság vezérmotívuma *a szeretet és megértés legyen* mindenki iránt. *Schmidek* Miksa a kerületi választmány nevében mondott köszönetet, mire az ünnepség véget ért és a jelenvoltak testületileg átvonultak a XIV. kerület nyári klubhelyiségébe *Vázsonyi* Vilmos arcképének leleplezésére.

ZSOLDOS magántanfolyam
Előkészít középiskolai magánvizsgákra, érettségire, vidékieket is
VII, Dohány u. 84 :: Telefón: József 124-47

Lipótvárosi Demokrata Kör tagjai részére ízletes házikoszt
naponta 12 órától 3 óráig!
Leves
Sült, körítés
tészta vagy sajt
Menü: 22.000 K
Fischer J.
vendéglős

„Életem célja nem: szobor, hanem hogy hasznos ember legyek...“

Vázsonyi Vilmos arcképének leleplezése az Erzsébetvárosi Demokrata Körben

Az Erzsébetvárosi Demokrata Kör csütörtök este avatta fel Nagy János utca 39. szám alatti nyári helyiségét és leplezte le *Vázsonyi* Vilmosnak kitűnően sikerült arcképét, *Kiss* Rezső festőművész nagyszerű alkotását.

Dr. *Lányi* Géza, a kör főtitkára üdvözölte a vacsorán megjelent *Vázsonyi* Vilmost, *Ehrlich* G. Gusztávot, *Pikler* Emilt, *Pakots* Józsefet, *Fábián* Bélát és nagyszámú erzsébetvárosi és a többi kerületekből megjelent polgártársakat.

Magyar Miklós, a kör elnöke Vázsonyi művészi arcképének leleplezésével kapcsolatban szóval is portrét fest a párt vezéréről és példátadó multjából különösen azt a ma már csak könnyedén odavetett tényt emeli ki, hogy annakidején *„a gázgyárat, a villamostársaságokat megváltották;“* és

megfeledkeztek arról, hogy milyen hallatlan küzdelmébe, energiájába került ez Vázsonyinak.

A főváros törvényhatósági bizottságának talán nem is volt soha nagyobb küzdelme, mint amelyet ezeknek a vállalatoknak megváltásáért kifejtett *Vázsonyi* Vilmos, akinek ebben és még néhány hasonló harcban kifejtett ereje nélkül, szóval Vázsonyi nélkül

sohasem lett volna Budapest Európa egyik legszociálisabb gondolkodású fővárosa.

Pikler Emil, mint az egész ország demokratikus munkásságának küküldöttje üdvözli Vázsonyi Vilmost, akinek nem annyira személyét jött ünnepelni, mint inkább azt az eszmét, amiért Vázsonyi akkor is harcolt, amikor ez a harc veszedelmes volt és nagy bátorság kellett hozzá. *Vázsonyi Vilmost büszkének szokták mondani, de ez a büszkeség a polgárság öntudata,* annak az öntudatnak az érzése, hogy az ő

saját erejéből és tehetségéből való emelkedése osztályának, a kispolgári osztálynak emelkedését jelenti.

Pakots József megállapítja, hogy Vázsonyi Vilmos egyetemi hallgató korától kezdve, amikor a véderővitában résztvett, egész pályáján végig mindig olyan mozgalmakban vett részt, amelyekben *életét is kockáztatta.* Egész pályáján

mindig ő volt minden felforgató törekvés egyetlen akadálya.

Most is nagy küzdelem után áll győztesen a gyűlölet tüzében. Ami energia bennünk, az ő környezetében lakozik, az mind kizárólag benne találja forrását, ő a legfiatalabb a fiatalok között. Ő volt ennek a választási küzdelemnek a Mózese, az ő vesszője nyomán támadt az üdítő forrás, az ő vesszője nyomán áradt szét a fővárosban a jobb jövő üdítő levegője és annak nyomán fog felépülni az új, a szebb Budapest.

Fábián Béla elmondotta, hogy Vázsonyi Vilmos meghuktatta *Radocza* Jánost, meghuktatta *Hieronymi* Károlyt és akkor azt hitték, hogy ez múló siker és nem győzelem; de akik ezt hitték, azok csalódtak.

Vázsonyi volt az, aki a háború kitörésekor szembekerült a hatalommal, a forradalom kitörésekor szembekerült a forradalommal és a bolsevizmus bukása után szembekerült a fehér forradalommal.

És egyedül neki volt bátorsága akkor, amikor az emberek halálverítékkel az arcukon menekültek a Duna-Tisza közéről a fővárosba, hogy belekényszeríte a többieket is egy akcióba, amelynek jelszava az volt, hogy mi Budapesten nem félünk és nem akarunk, nem engedünk Budapesten pogromot. És amikor Vázsonyi Vilmosnak *ezért* el kellett mennie az országból, nem maradt itthon senki, aki a polgári önérzetet és polgári bátorságot akként képviselte volna, mint ő; és a magyar ellenzéki mozgalmak újjáébredése csak akkor kezdődik, amikor ő újból hazaérkezett. Az ő feladatai még nincsenek befejezve, feladatának még csak a kezdetén áll; *tőle várja ma Budapest az igéret földjére való bevezetését.* Amint Budapest szervezett polgársága megállta helyét a választásoknál, úgy a munkában is meg fogja állni a helyét és várja a vezér további parancsait.

Végül *Vázsonyi* Vilmos emelkedett szólásra:

— Ennek a választási küzdelemnek, amit most befejeztünk, csak egy etapjához értünk. A mi győzelmünk nem azt jelenti, hogy kivégeztük a reakciót és annak helyébe lép a demokrácia korszaka a városházán; mi

csak lehetetlenné tettük a városházán a reakciót, de annak még mindig van annyi ereje, hogy a kormány segítségével akadályként álljon az utunkba.

Még nagyon sok küzdelem vár reánk, nagy szívességra és kitartásra, sok tapintatra van még

Kiss Rezső festőművész festménye.

szükségünk, hogy lassan elérjük célunkat és Budapestnek ismét visszaadhassuk azt a városházát, amellyel egykor rendelkezett, amelyik igazán *segítője, gyámolítója volt Budapest lakosságának,* a dolgozó polgároknak és dolgozó munkásoknak. Mi még nem helyezkedhetünk abba a kényelmes pozitúrába, hogy — ünnepelünk. És most a választások befejezése után mellőztük is azokat az ünnepi elkornyákat, amelyekkel a választási harcokat be szokták fejezni. Ünneplésre nekünk még nincs időnk és módunk, még nagyon hosszú és meredek út van előttünk és minden figyelemre és erőre szükségünk van, hogy ezen út minden szakadékán keresztül elérhessük a célunkat.

— Számomra ez a küzdelem meghozta a jutalmat. *Minden küzdő ember számára legnagyobb jutalom, hogy küzdhet,* minden küzdő ember számára a legnagyobb jutalom, *hogy alkalma van megütközni az ellenféllel.* És meghozta ez a küzdelem azt a jutalmat is, hogy újból láthattam ugyanazokat az örvendő arcokat, mint amikor először arattam Budapesten egészen fiatalon választási győzelmemet, láttam a szemekből a szeretetnek ugyanazokat a sugarait felémsugározni, éreztem a kézszorításokban ugyanazt a melegséget és szeretetet, mint az akkori fiatal híveimnél és katonáimnál. Mert ki lehet boldogabb, mint az, aki megéri második virágzását: mikor jártam az uccán és láttam az én embereimet, amint munkájuk után mentek, akik mindig szeretettel néztek rám és láttam ismét szemükből azt a szeretetet és melegséget és láttam ismét, hogy megmegáll két ember és az ujjával felém mutat: íme itt megy ez az ember! *Ez volt az én jutalmam.* Az volt most is az én gyönyörűségem, ami 1901-ben, ez az első nagy képviselőválasztási győzelmem után, hogy láttam ismét gyerekeket, akik szeretettel néztek rám és láttam öregeket, akik szeretettek öleltek át tekintetükkel.

Az a legnagyobb jutalmam, hogy Budapest népének lelkében még élek,

hogy nem haltam még meg Budapest népének lelkében, hogy még igen fiatal vagyok és *igy* még van bennem hév, tűz és lelkesedés, hogy

akarok égni és elégni másokért, azokért, akiknek sorából származom:

ez az én legtökéletesebb jutalmam.

— Ha van az arcképleplezésekben a komolyságnak magva, az talán az, hogy minél jobban idealizáljuk az embert, annál jobban él benne a kötelességérzet, lelki kényszerítő erő, hogy igyekezzék megfelelni a képnek, amit festettek róla, annál inkább megteszi az ember azt a hannibáli eskü, hogy

önmagához és életéhez hű marad

és nem lehet életének más célja, mint hogy életét harmónikusan, olyképpen fejezze be, hogy egy becsülettel eltöltött élet után van egy oly temetkezési helye, amelynél szebbet, feléségesebbet egy krőzus vagy milliárdos sem vehet magának: *ez az embereknek meleg lelke.* Aki polgártársaiért, dolgozó társaiért él és küzd, az nem hideg sírban nyugszik, hanem meleg sírba temetkezik, ha befejezte életét és addig él, amíg emlékeznek reá.

Életem célja nem piramis, síremlék, szobor, nem az, hogy nagy ember legyek, hanem hogy hasznos ember legyek

azok számára, akik között élek és akikért dolgozom és ha életemet befejeztem, mindenki gondoljon rám, nem mondataim, körmondataim, tréfáim után, hanem *komoly, becsületes tetteim és cselekedeteim után.*

A nagy lelkesedéssel fogadott beszéd után még sokáig, a késő éjjeli órákig ünnepelték az erzsébetvárosi polgárok szeretett vezérüket.

Akinek nem volt elég jó polgármester Bárczy

„Nem tulajdonítunk Bárczy István személyének és korábbi polgármesterségének oly nagy jelentőséget, hogy azzal a város mai kétségbeejtő helyzetében hosszasabban foglalkozzunk.“ Ez a mondat is megjelenhetett abban a hosszú vitairodalomban, mely a főváros személyi kérdései körül az utóbbi két hétben kifejlődött. A papiros is türelmes, az olvasó is türelmes. Megszokták, hogy az ellenmondásokat és az ellenvélményeket megadással elvisselik. De megkívánhatja minden olvasó, hogy az ellenvéleménynek is legyen valami alapja, vagy legalább is lehessen olyan szempontot találni, amelyből ezt a véleményt indokolni lehet. Mi el tudjuk képzelni, hogy Bárczy István személye nem mindenkinek egyformán kedves. Elhisszük, hogy a jelenlegi viszonyok között van, aki nem üdvözli hozzánnával az ő polgármesterségét. De azt, hogy valaki *Bárczy korábbi polgármesterségének* ne tulajdonítson nagy jelentőséget — aki egyébként Bárczy személye ellen semmiféle ellenszenvet nem érez és *akit Bárczytól politikai és világnézeti különbségek nem választanak el* — ezt igazán nehezen tudjuk megérteni. Aki ilyent is mondhatott, annak nem ajánlhatunk mást: tegyen egy kis körsétát Budapesten, menjen el azokba a középületekbe, melyeket az utolsó husz esztendőben emeltek, nézze meg azokat a márványtáblákat, melyek a keletkezés adatait feltüntetik, állítson össze egy kis statisztikát, számolja össze az iskolákat, óvodákat, napközi otthonokat, menjen el az építési ügyosztályba, nézze meg a városépítés történetét, látogasson el az egészségügyi intézetekbe, a könyvtárakba és ha összeállította a Bárczy-rezsim alkotásainak a hiteles leltárát, akkor olvassa el mégegyszer azt a mondatot, amelyet Bárczy István polgármesterségéről leírt. Alig hisszük, hogy ezt a mondatot még egyszer leírja.

Aki még nem tudja

az győződjék meg róla, hogy részletre époly olcsón, mint készpénzért kizárólag csak

IX, Ráday ucca 6. (az udvarban) vásárolhat

elsőrendű minőségű női- és férfiszövetet, selyem- és vászonárukat, modell után készült női és férfiruhákat, felöltőket, női kosztümöket, gumikabátokat, női- és férfifehérneműket, cipőket, szőnyeg, paplan, függöny és ágyterítőket 20 heti vagy 5 havi lefizetésre

KLEIN és PERLMUTTER (ezelőtt Klein Lajos) divatáruházában

Gazdag körökben diszkréten, eredményesen közvetít házasságokat
Nagy jenő tizennyolc éve fennálló irodája Rákóczi út 57/b. Telefon

Külföldi illatszerek és kozmetikai különlegességek BALASSA HUNGÁRIA DROGÉRIA Budapest, VIII, József körút 13

Hogyan akarja a kormány a főváros közönségének döntését kijátszani

A miniszterelnök „szintelen" egységespárti képviselőt szeretne polgármesternek — Tervek, amelyek önmaguktól összedőlnek

A napilapok tele vannak mindenféle találgatásokkal, hogy *ki lesz az új főpolgármester és kinek fog jutni a díszes polgármesteri szék*, amely méltóság a multban egyike volt a legmegbecsültebb állásoknak. Ha a pártok csak egymás között tárgyalnának erről a kérdésről, igazán nem volna baj, de

a kormány ugyancsak erős irányító szerepet szán magának a két állás betöltése körül.

A főpolgármesteri állás betöltésére a multban is megvolt az ingerenciája, de *a polgármester megválasztásának kérdéséhez igazán nem volna semmi köze sem*, hiszen a fővárosnak autonómiája van, amelyről ugyan az utóbbi időben szeretnek felső helyeken egy kiesit megfeledkezni. A polgármesteri állás betöltésére csak úgy gyakorolhatott volna hatást a kormány, ha sikerült volna a kormánypolitikának hiveket szerezni és annyi városatyát küldöttek volna be az új törvényhatóságba kormánypárti programmal, hogy a polgármesterválasztásnál döntő faktorként szerepelhettek volna, de erről szó sincsen, hiszen

Budapest népe meghozta itéletét és ezzel visszautasitotta azt a tervet is, hogy a kormány alyáskodjon a város új törvényhatósága fölött.

A demokratikus blokk győzött és minden alkotmányt tisztelő országban ezzel *el is volna intézve ez a kérdés.*

A demokratikus blokk polgármesterjelöltje Bárczy István, a Nagy-Budapest apostola, akinek nevéhez fűződik minden alkotás, amely a magyar fővárosnak világvárosi jelleget kölcsönöz.

A demokratikus blokk abszolút többséget kapott a választásokon, tehát *Bárczy már polgármester is lenne bárhol a világon, de a kormány tovább taktikázik.*

A kinevezettekkel szeretne úgy operálni, hogy olyan töredéket hozzon be a közgyülési terembe, amely hajlandó a közönség akaratát kijátszani.

Már ennél a pontnál akadályokba ütközött. A kinevezettek csoportját hiába forgatták jobbra és balra, *teljesen szolgai hadat nem tudtak összeszedni.* Jó forrásból vett értesülésünk szerint *ezért késik a lista megjelenése.* Érdeklődtünk illetékes helyen és azt a felvilágositást kaptuk, hogy *még a kormánybiztos sem tette meg az előterjesztését a kinevezésekre vonatkozólag.* A kormánybiztos taktikája csődöt mondott, *egészen lakáj csoportot nem tud a kormánynak szállitani.*

Ezt a kinevezési kérdést még valahogyan el fogják intézni, de azután — nem parlamentáris kifejezéssel élve — *egészen gutaütésre játszanak.*

A további taktika: elhúzni a választásokat őszig és addig majd csak lesz valami.

A kormánynak csak az a politikája, mint velünk megbizható helyről közlik, hogy *Bárczyt nem engedi polgármesternek.* Bethlen miniszterelnök kijelentette bizalmas hivei előtt, hogy *ebbe semmi körülmények között nem egyezik bele*, „inkább erélyesebb eszközök alkalmazására hajlandó". Volt egy bátor ember, aki meg merte kérdezni, hogy

mi Bárczynak az a nagy bűne, amiért a kormány így megoppondlja megválasztását,

pláne azok után, hogy a főváros ügyeiben *a miniszterelnök maga is mindig kikérte a volt polgármester tanácsát, sőt maga a miniszterelnök delegálta be Bárczyt abba a bizottságba, amelyet a külföldi kölcsönök rendezésével biztak meg.*

Bethlen indulatosan fakadt ki, hogy Bárczy a blokkhoz mert csatlakozni, együtt ment a választásokon a szocialistákkal és ezzel elárulta a polgárságot.

Szinte hihetetlen, hogy így beszél Magyarország miniszterelnöke, pedig *így van.* Budapest népe a blokk és Bárczy mellett tett tanuságot, amikor a választási urnák elé járult és a magyar miniszterelnök most ezt veti fel Bárczy ellen, ami a legnagyobb érdeme. *Budapest székesfővárosnak autonómiája van. Budapestet nem szabad, de nem is lehet kormányozni Budapest akarata ellenére.* A miniszterelnök abban bizik, hogy *ő erősebben tud akarni*, ő nem változtatja meg akaratát őszig és azt hiszi, hogy majd akkor a blokk jobb belátásra kerül. Egy kicsit elszámitja magát. *A blokk győzött, a blokk páholyban ül, a blokknak könnyebb kitartani eredeti álláspontja mellett.*

De talán még ez sem volna olyan felháboritó, hogy mindenki arcába kergesse a vért, hiszen a kormány csak taktikázik, legfeljebb rá fog arra jönni, hogy rosszul számitott, de annak már mindenkiben megütközést kell kiváltania, hogy

a kormány egyeseknek felkinálta a polgármesterséget. Ehez senkinek nincs joga, polgármestert csak a törvényhatóság többsége választhat.

Egyes, kormányhoz közelálló emberek megemlitették a miniszterelnöknek egy olyan várospolitikus nevét is, akinek valamikor szerepe volt a városi adminisztrációban és aki az utóbbi időben nem vett részt a pártpolitikában. A miniszterelnök a leghatározottabban *ezt is megvétózta azzal az indokolással, hogy „Vázsonyi embereit nem türhetem meg a vezető helyeken".* Ezt a választások előtt mondta volna a választóknak, mert ennek eldöntése mégis csak Budapest polgáraira tartozik.

Amikor már látták, hogy a miniszterelnök makacsul ragaszkodik rögeszméjéhez,

megkérdezték Bethlentől, hogyan képzeli a kibontakozást, milyen megoldást hajlandó elfogadni?

Egyenes választ nem adott, de a beszélgetésekből kiderült, hogy

legjobban szeretne a főváros élére egy egységespárti képviselőt, aki eddig még városi politikával sohasem foglalkozott.

A személy neki mindegy volna. A polgármesterjelöltnek *tekintélyesnek kellene lenni, olyannak, aki középutas politikát követ, de emellett ne legyen vörös posztó Wolfféknak, viszont Vázsonyiék miatt legyen egy kis liberális mellékize.*

Aki ilyennek érzi magát az egységespárti képviselők közül, az jelentkezzék. Azt hisszük, a jelentkezők nem fognak tolongani.

Ilyen viszonyok között, ha a blokk deferálna a miniszterelnöknek, *valami outsieder futna be, ami most igazán nem válna hasznára a köznek*, hiszen olyan nehéz problémák megoldásáról van szó, amely még kipróbált erőket is próbára tesz.

A miniszterelnök erőlködésének nincs sok értelme, de mindenesetre jó tudni, hogy *miképpen akarják a polgárság itéletét kijátszani?!*

Mit igért Sipőcz polgármester és mit váltott be?

1920 szeptember 1. Megkondultak a belvárosi plébániatemplom harangjai, jelezték Budapest népének, hogy van polgármestere. Küldöttség hozta dr. *Sipőcz* Jenőt, az újonnan megválasztott polgármestert a közgyülési terembe, aztán következtek hivatali eskü, üdvözlés és székfoglaló.

Ez a székfoglaló van most előttünk. Elővettük, mert úgy éreztük, meg kell néznünk, mire fogadkozot öt esztendővel ezelőtt dr. Sipőcz Jenő, az akkor új polgármester és — mi lett a fogadkozásaiból. Dr. Sipőcz Jenő ma ott tart, hogy beszámolóra, elszámolásra kell készülnie. Hivatali ideje lejárt — nem az irott törvény betűje szerint, hanem a magaszabta és erkölcsszabta szabály értelmében. A közgyülés, mikor megválasztotta, hat esztendőre választotta meg, ő azonban azóta és nem egyszer jónak látta bejelenteni, a közvéleménybe kiharsogni, hogy *ő a Wolffparttal áll vagy bukik.* 1925 május 22-ikén a Wolffpárt elbukott . . .

Tehát: beszámoló. Tehát: elszámolás. Az 1920-iki fogadkozások megannyi adóslevél és Budapest népe prezentálja az adósleveleket, ha még beváltatlanok. Azt nézzük most: beváltatlanok-e.

Édesatyja emlékének felidézésével kezdte dr. Sipőcz Jenő polgármesteri székfoglalóját s ezt mondta:

— Ha én nem is érem el őt tehetségben és gazdag tudásban, arról méltóztassanak meggyőződve lenni, hogy a *főváros izzó szeretetében, a tárgyilagos igazságszolgáltatásban* nem fogok mögötte és emléke mögött maradni.

Két igéret: két adóslevél, a főváros izzó szeretete és a tárgyilagos igazságszolgáltatás. S aki ezeket vallotta, aki programmnyilatkozatát ezekkel kezdte, az a gyülöletet hirdető párthoz szegődött és a polgárságot klasszifikálta: első- és negyedrangú polgárokra.

Aztán jön egy tiszteletteljes meghajlás a mult, az elődök előtt:

— Ez a kitüntetés oly kiváló férfiak után ér, akik . . . *jeles alkotásokkal gazdagitották a székesfővárost.*

Igy szólt Sipőcz és beállt azok közé, akik a multnak ezeket a jeles alkotásait részben lerombolták, részben letagadták.

Aztán jön a tulajdonképpeni program. Kezdődik így:

— *Egész Budapestnek óhajtok polgármestere lenni*, Budapest összlakosságának érdekeit szivemen viselem és nagy tisztelettel viseltetem a törvényhatósági bizottság minden tagja iránt, tartozzék bármely árnyalathoz, *egyenrangú tényezőnek* tekintem.

Ugye nem kell igazolnunk, hogy ezt a fogadkozását hogyan váltotta be dr. Sipőcz Jenő polgármester?

Egy további igéret:

— Én egy *új, nagy, újrafelépitett és minél hamarabb felépitett Budapestet akarok* majd méltóbb kezekbe letenni.

Tisztelettel kérdjük a polgármester urat: ilyennek képzelte el azt az új, nagy, újrafelépitett Budapestet?

Budapest konszolidálása következik a sorban. Reméljük ez meglesz, de hogy igazán meglegyen, előbb el kell vonulnia a polgármesteri székből dr. Sipőcz Jenőnek.

— Az első feladat *a súlyosan megzavart háztartás egyensúlyának helyreállitása.*

Ezt vallotta az új polgármester s ő és pártja próbálkoztak is egy ilyen egyensúlyozott fővárosi költségvetést produkálni. Erről a próbálkozásról azonban legjobb tán nem beszélni.

Jött azután még néhány általános szólam, még néhány utalás régebbi kijelentésekre, még néhány aprólékos kérdés felvetése és végül egy befejezés:

— Kezünkbe kell vennünk a munkaszerszámot és *dolgoznunk* kell.

Ezt emelt hangon mondta a beszédje végére érő polgármester, nagyobb súllyal, nagyobb nyomatékkal, 1920 szeptember elsején. És már akkor tudta és hozzájárult ahoz, hogy a pártja a munkából kizárja a közgyülésnek dologra jelentkező és munkához szokott és munkához értő tekintélyes részét. Azt tehát már akkor tudta, hogy ezt az igéretét nem fogja beváltani. Beváltatlan maradt azonban a többi igéret is. Sorra vettük valamennyit, átgondoltuk valamennyit, a közvélemény itélőszéke elé tárjuk, dr. Sipőcz Jenő polgármester öt év előtti igéreteit. Mert van-e csak egy is, amely ne volna beváltatlan.

De majd beváltódnak. Dr. Sipőcz Jenő polgármester csak egy fogadkozását váltsa be, azt, amellyel erősitgette: hogy ő Wolffékkal áll vagy bukik. Wolffék megbuktak . . .

LÁTTA? Nyakkendőim, ingeim, gallérjaim női harisnyáim, kesztyüim? Hecht úridivatkirály, Üllői út 16 (Kalvin térnél)

Villányi pezsgő (Schaumburg-Lippe herceg udv pincéje) 1911-es és 1913-as töltés.

Ékszertőzsde épületében Keleti és Herbst ékszerészek, bejárat: Dohány u 1. templommal szemben). Brilliáns, ékszerbeváltása legmagasabb áron 9 órától 6 óráig.

Bútort hálókat, ebédlőket, szalongarniturákat, szezlónt, matracot, konyhát **hiteire** legolcsóbb készpénzáron kaphat VII., Akácfa ucca 45. KROH (Dob és Wesselényi ucca között).

Szőnyegek, függönyök, szőrmék megóvását, javitását, tisztitását, molyirtását legelőnyösebb árban vállalja VII, Sip ucca 7. Otto Vacuum Rt. Telefonszám: József 125—25 Pormentesitést lakásban is vállalunk. Magyar perzsaszőnyegek gyártása és eladása

Dévai Testvérek ezüstárugyár rt. gyártmányai kicsinyben **Dévai Jenő ékszerésznél** VIII, Rákóczi út 61. szám Demokrata párttagoknak gyári árak

Hová juttatták Wolffék Budapestet?

VIII.

Ki az ellenzékkel!

Wolffék ötesztendős multján tünődünk... Amikor jöttek, olyan álapotban volt ez a szegény város, hogy fel kellett volna gyürkőznie mindenkinek, aki szereti Budapestet, aki dolgozni akar érte, nekigyürközni, hogy felépitsék. S mikor ez a minden munka és minden munkás kéz kellett volna, Wolffék valahogy elképzelhetetlenül vagy elvakultságukban itt csak a prédát látták, amelyhez csak ők akartak hozzáférni, hogy csak ők habzsolhassanak, s felrugva törvényt,

felrugva még saját születésük törvényét is, mely az arányos képviseletet irta elő,

felrugva hagyományt, jogszabályt, a legelemibb parlamenti kurtoáziát

kirekesztették a bizottságokból a törvényhatósági bizottság ellenzéki pártjait,

ellenzéki tagjait: hasztalan erősitgette az ellenzék, hogy itt munkáról, a főváros javára végzendő munkáról van szó, hogy ő ki akarja venni a maga részét ebből a munkából, Wolffék nem hagyták.

Nem tehetünk róla: valahogy úgy érezzük, hogy a sok egyéb, ugyancsak nagy bünük mellett ez volt egyik legnagyobb bünük, melyet a fővárossal szemben elkövettek. A legnagyobb, mert munkáskezeket, munkásagyakat vontak így el attól a munkától, melyre Budapest Székesfővárosnak oly nagy szüksége lett volna, s elvonták úgy, hogy az így elvont munkát nem pótolták, ők sehogysem pótolhatták.

Végig kell nézni a főváros törvényhatósági bizottságának bizottmányain, végig kell szaladni e bizottmányok tagjainak névsorán, ahogy Wolffék megalakitották, s végig kell futni a közgyülés ellenzékén s sorra venni így, hogy kik jutottak be a bizottságokba s kik maradtak ki belőlük s nyomban meg fogjuk érteni, hogy itt

elejétől fogva nem lehetett munkáról szó

s nyomban el tudjuk legalább nagyjában képzelni azt is, milyen alkotó munka indult volna itt meg s folyt volna a közgyülés élettartamán végig, ha Wolffék nem oly megátalkodottak ebben a kérdésben is.

A közgyülés több tucatnyi bizottságán nem óhajtunk most végigmenni, de igenis végig kell mennünk a legfontosabb bizottságokon, hogy lássuk, mi történt, s főleg hogy lássuk, mi nem történt itt, ami pedig megtörténhetett s főleg aminek meg kellett volna történnie.

A nagy alakulásnál összesen tizennyolc bizottság tagjait választotta meg a közgyülés. Még ez a tizennyolc sem mind — hogy úgy mondjuk — főbizottság, de úgy nagyjából vegyük ezeket sorra. Kezdődik a sor a *jogügyi bizottságon.* Itt a jogi tudás és jogi gyakorlat tetejét *Wolff* Károly maga képviselte, az a Wolff, aki éppen a bizottságok körül elfoglalt állásfoglalásával és gyakorlatával adott példát a legnagyobb jogtalanságra és jogfosztásra. Itt hadd mondjuk el, hogy

Wolff Károly utóbb igyekezett azt a látszatot kelteni, hogy ebben a kérdésben nem az ő álláspontja, jogi vélekedése érvényesült,

hanem pártja többsége akarta így s ő referált a pártja többségének. Mit mondjunk erre a mosakodásra? Hogy mosakodás, amely tehát igazolja, hogy

Wolff maga is úgy érezte, hogy mosakodnia kell,

hogy tehát hiba történt. Magát a mosakodást azonban nem fogadhatjuk el, még pedig két okból nem. Wolff Károly annyira ura volt a pártnak, hogy ha ő csakugyan másként gondolkodott volna, akkor a pártját egész bizonyosan igen könnyen tudta volna a maga álláspontjára téríteni. Ez az egyik okunk. A másik a következő:

Emlékezünk még a központi választmány megválasztásának botrányosan emlékezetes tényére. Akkor

a törvény nyilt kijátszásával és megcsúfolásával semmizték ki a kisebbséget a központi választmányából.

S ekkor a nagy megbotránkozásban felállott Wolff Károly ott a közgyülésen s odavágta, odadörögte a kisebbségnek, hogy ahol ő a törvény homályos betüjének kihasználásával, akár a törvény kétségtelen intenciója ellenére is, előnyt tud kicsavarni a maga pártja számára, mindig meg fogja tenni. Meri-e Wolff Károly ezután a gúnyos és egyben a prédájára mohón rácsapó ragadozó módjára odavágott beszéd után még azt állitani, hogy ő amellett volt, hogy bocsássák be a bizottságokba a kisebbség tagjait?

Ez a Wolff volt a jogügyi bizottság jogi quintesszenciája. És mellette olyan jogászok, mint *Conlegner* József, és *Haller* József és *Lipthay* Lajos és *Minke* Béla és *Szőke* Gyula és — nehogy elfelejtsük — *Vasek* Ernő. Ellenben nem lehetett tagja a jogügyi bizottságnak *Gaár* Vilmos kuriai biró — most már bizonyosan lehetne — dr. *Bedő* Mór, dr. *Gál* Jenő, dr. *Baracs* Marcel, dr. *Bródy* Ernő, dr. *Hajdu* Marcel — hogy éppen többet ne említsünk.

A többi bizottságot is csak úgy futtában nézzük végig.

A középitési bizottságban fötekintélyek voltak Paulheim bácsi, Mettelka Frigyes,

Buday Dezső, *Ilovszky* János és *Verebély* Jenő, ellenben nem volt ott szükség *Freund* Dezsőre, *Fóthy* Vilmosra, a *közlekedésügyi* bizottságban benn volt *Bieber* Jenő és megint *Mettelka* Frigyes, sőt bent volt *Wolff* Károly is, de nem volt benn *Bedő* Mór,

a pénzügyi bizottságba bekerültek olyan pénzügyi kapacitások, mint Wolff Károly és Vasek Ernő,

— a Tanitók Bankja akkor pedig még meg se volt — *Bozóky* Ádám, *Miklós* Ferenc, *Sajó* Sándor és sok még ennél valamivel kisebb kaliber, persze hogy akkor nem volt szükség *Éber* Antalra, *Székely* Ferencre, báró *Szterényi* Józsefre, *Halász* Manóra, dr. *Hegedüs* Józsefre, dr. *Bárczy* Istvánra, dr. *Márkus* Jenőre,

a közoktatási bizottságban ott ékeskedett Avarffy Elek, Bieber Jenő, Cigány Sándor, Kaich János és Ilovszky János,

hát persze hogy nem volt ott dr. *Feleky* Béla, dr. *Baracs* Marcel, dr. *Körmöczi* Zoltán, dr. *Bárczy* István, a közegészségügyiben ott van *Buday* Dezső, *Bienszky* Lipótné, meg *Szakál* Géza, minek ott dr. *Körmöczi* Zoltán, dr. *Rosenak* Miksa, *Bársony* Elemér, *Kovács* Sándor, a *szociálpolitikaiban* nem kellett *Baracs* Marcel, *Feleky* Béla, *Bárczy* István, a közgazdaságiban *Gálos* Kálmán, *Szterényi* József, *Zala* Zsigmond, *Zimmermann* Dezső, *Rotter* Zsigmond, *Ledermann* Mór, *Bosnyák* Izsó, *Gáspár* Fülöp, *Márkus* Jenő,

a népszinházi bizottságban Ilovszky Jánost nevelték a szinészet nagy barátjává

és így tovább és így tovább. Minek ezt még folytatni?

Hogy pedig a dolog teljes legyen, hadd említsük meg, hogy mindezek a bizottságok, kiküldettek, megalakultak, a bizottságok különböző jelesei megjelentek, körülnéztek, amikor pedig látták, hogy ide „nem érdemes" eljárni, hát nem is jártak el tovább. Akárhányszor és akárhány bizottságban megesett, hogy egy — egyetlenegy bizottsági tag — jelentette egy-egy ülésen a „mélyen tisztelt bizottság"-ot. Így — dolgoztak ők. És ilyen is volt a munkájuk.

A Domonkos-rendiek

kis kápolnája évtizedekig szolgálta a hivők lelki szükségletét a Thököly úton. Fejkendős szegény asszonyok, munkából hazatérő iparosok tértek be esténként néhány percnyi ájtatosságra a kis kápolnába. Istennek szerény hajlékát is elérte azonban a végzete. Gyönyörü, hatalmas templom emelkedett mellette s a nagy templom feleslegessé tette a régi, alacsony, kis kápolnát.

Ha profán kormányzat uralkodott volna a városházán, mely nem a vallás jelszavaival akarja meghóditani a tömegek egyik részét és üldözni a másikat: talán elhagyatva maradt volna az elárvult kis kápolna. De a vallásos városháza gondjaiba vette Istennek elhagyott kis hajlékát és a fényes, nagy templom árnyékában is talált számára nemes és magasztos hivatást. Berendeztette — mozinak. S az oltár helyén vásznon bukfencezett ezentül esténként Fix és Fox, Zoro és Huru és esetleg komoly számnak felvonult Madame Dubarry, XV. Lajos hires szerelmese...

A mozivá alakult kis kápolna, a templom tövében a profán üzlet: mily kedves, felemelő szimbóluma a Wolff-féle városházának. Választási plakátra kellene felrajzolni a vallásos érzésnek ezt a magasztos példáját, hogy Wolffék szavazói is ***lássák: mit jelent az elmélet és milyen a gyakorlat.***

Elsőrendű, száraz, aprított
bükk-tűzifát
legolcsóbban szállít:

Prosylvania Rt. Gépfavágója
Józsefvárosi p. u. X. sz. kapu
Telefónszám: József 90-72

Pénzéért
joggal a legjobbat követelheti. Ne tegyen tehát költséges kísérleteket, hanem maradjon meg régi jelszava mellett: Én csak a valódi „FRANCK"-kávépótlékot a „kávédaráló" védjegygyel veszem.

Buda és Pest a világirodalomban

1473—1711

Budapest székesfőváros egy törvényhatósággá egyesitésének évfordulója alkalmából a főváros tanácsa fölkérte *Ballagi* Aladár egyetemi tanárt, hogy ismeretes nagy Hungaria gyüjteményéből tegye közzé Buda és Pest bibliografiáját 1711-ig. Ballagi 50 év óta tervszerüen végzett gyüjtéssel szedte össze a világ minden régi és nagyobb könyv- és levéltárában a reánk vonatkozó irodalmi emlékeket. E történelmi anyagkészlet körülbelül egy huszadrészének felhasználásával most készítette el müvét, melynek 1600-ig terjedő első kötetét ma mutatta be a Magyar Tudományos Akadémiában. Müvében a bibliografia csak alapul szolgál a főváros müvelődéstörténetének ismertetésére. Nem éri be a legkülönbözőbb nyelveken 1711-ig megjelent Budával és Pesttel foglalkozó röpiratok történelmi, szépirodalmi, kozmografiai stb. müvek puszta felsorolásával, hanem azt akarja bemutatni, hogy miként nézték a magyar fővárost s minő vallomást tettek róla azok az egykorúak és közelegykorúak, akik itt jártak s szemtől szemben látták lakósaival együtt, vagy pedig a hir szava után foglalkoztak vele. Ekként érdekesnél érdekesebb filmek gyanánt vonulnak el előttünk a főváros fejlődésének és hanyatlásának korhü hamisítatlan képei. Nincs a világon régi nagyváros, melynek története nagyszabású munkában ily alapon lenne bemutatva.

A hatalmas munka első két kötete két részre oszlik: az egyik Mátyás királytól Buda elvesztéséig terjed, a másik a török uralom alá került főváros irodalmi emlékeit foglalja magában. Mind a két részt az ott felölelt történelmi anyag alapján irt értekezés előzi meg magyar és angol nyelven.

A napokban jelenik meg a székesfőváros kiadásában Ballagi Aladár „Pest és Buda a világirodalomban" cimű müve, melynek megirására a székesfőváros közönsége a székesfőváros egyesitésének ötvenedik évfordulójakor adott megbizást.

Felkérjük azon polgártársainkat, olvasóinkat, demokrata elvbarátainkat, akik előfizetőink sorába óhajtanak lépni, e szándékukat akár telefónon is (József 12—76) mielőbb bejelenteni, az előfizetési dijakat beküldeni sziveskedjenek, hogy lapunk pontos kézbesitéséről gondoskodhassunk.

„A POLGÁR" KIADÓHIVATALA
Budapest, VIII., Főherceg Sándor ucca 19. II. 8.

Lakások és berendezések
poloska- és molyirtását
teljes felelősséggel ciános vagy szénkéneges gázokkal, vegyészmérnökök vezetése mellett végzi a
Fischer Vacuum rt.
VII., Dob ucca 90. szám. Telefón: József 10-72 és József 60-38

Zongorát—Pianinót
ne vegyen míg Reményi
elsőrangú zongora telepét meg nem látogatta
Budapest, VI. Király ucca 58. Hangolás, javítás, vétel, csere: becslés, beraktározás

Kik fogják képviselni a főváros népét a városházán?

A győzelmes demokratikus blokknak a törvényhatósági bizottságba küldött kitünőségeinek sorát itt folytatjuk:

XXXI. Halász Manó

a Központi Demokrata Kör társelnöke, a Vezérnek egyik legrégibb, leghűségesebb barátja, híve, fegyvertársa. Évtizedek óta tagja a főváros törvényhatósági bizottságának, ahol gyakran lehetett hallani szavát, főképpen olyankor, valahányszor tisztviselőérdekeket kellett megvédeni. Mert Halász Manó, az ország egyik első pénzintézetének ügyvezető igazgatója, soha, egy pillanatra nem feledkezett meg arról, hogy ő is a kistisztviselői sorból küzdötte fel magát mai díszes pozíciójába. Pályája hatalmas ívelésének zenitjén is visszaemlékezik arra, mennyi küzdelmet kell vívnia az élettel a kispolgár gyermekének, ha támogatás, protekció nélkül, egyedül saját tehetségére és akaratára utalva ki akar emelkedni a kisexisztenciák szürke tömegéből. És a vidéki néptanító fiának nem állottak hatalmas barátok a háta mögött. Ezért tartozik Halász Manó azoknak a bankvezéreknek kisszámú csoportjába, akiket tisztviselői szeretnek és tisztelnek. Tipusa az európeér pénzembernek. Sokat utazott, sokat látott, sokat tapasztalt és tapasztalatai dús termést hoztak nemcsak az intézetnek, melyet vezetett, hanem a tisztviselőtársadalomnak is. Ugyszólván teljesen szervezetlen volt a magyar tisztviselői kar, amikor néhány társával együtt megalakította a Magántisztviselők Országos Szövetségét, melynek azután évek hosszú során át alelnöke volt. Ma a *MOSz* hatalmas szervezet, melynek két tagja a nemzetgyülésre is bekerült. Pénzügyi kérdésekben elsőrangú szaktekintély. Ha tanácskozás folyik valamelyik minisztériumban valamilyen országos jelentőségű gazdasági vagy pénzügyi kérdésről, Halász Manót mindig ott találjuk azoknak sorában, akiknek véleményére a miniszterek kíváncsiak. Ez a tehetsége, tapasztalatainak gazdag tárháza értékes szolgálatokat fog tenni az új közgyűlésen, ahol örömmel látjuk viszont finom, rokonszenves alakját. Egészen bizonyos, hogy méltóan fogja képviselni a demokratapártot a főváros pénzügyi bizottságában.

XXXII. Dr. Kabakovits József

a politikában új ember. A pestvidéki törvényszék bírája volt, két évvel ezelőtt nyugdíjaztatta magát és ügyvédi irodát nyitott. Régi budai patriciuscsalád gyermeke, akit szűkebb hazájában mindenki ismer. Nevét lelkes kulturmunkával írta be Buda fejlődésének történetébe. Amikor ébredezni kezdett azokban a polgárokban, akiknek az életviszonyok megadták a kulturális fejlődés lehetőségét, az a tudat, hogy ebből a kultúrából juttatni kell azoknak is, akik az élet nyomorúságában már kora gyermekkorukban a munkapad mellé, a műhelybe, a boltba, a gyárba kényszerültek és nem gyarapíthatták kellő mondon tudásukat az iskolában, Budán ő lett ennek a mozgalomnak leglelkesebb katonája. A Szabad Líceum és a Munkásgimnázium főtitkári állásában, mint mindkét intézmény előadója nagy szolgálatokat tett a magyar közművelődésnek. Kerületének demokrata pártját ő szervezte meg. A választások előtt nem volt megfelelő demokrata szervezet és hogy ma van, az nagyrészben az ő lelkes fáradozásának köszönhető, az eredmények, melyekre büszke lehet a főváros demokrata társadalma, azt mutatják, hogy Kabakovits József dr. értékes és hasznos munkát végzett. Nemcsak új kerületi pártszervezetet adott a Demokrata Pártnak a mostani választási harc, hanem egy új embert is, akiről még sokat fogunk hallani a főváros meginduló regenerációs munkája során.

XXXIII. Dr. Körmendi Gyula

megalakulásától fogva tagja a demokrata pártnak, egy emberöltőt töltött a demokrata politika és a Központi Demokrata Kör fejlesztésének szolgálatában. A képességei jogán már régóta megillette volna *Körmendi* dr.-t egy hely a törvényhatóságban, de az ő szerénysége mindig átengedte a küzdőteret másoknak és maga megmaradt a belső pártmunkánál, melynek kevés olyan lelkiismeretes és nagytudású, hűséges munkása volt mint ő. Ezúttal a párt kívánta meg Körmendi dr.-tól, hogy szerepet vállaljon és osztatlan öröm töltött el mindenkit, mikor bekerült a törvényhatóságba. Körmendi Gyula dr. alapos tudására, sok tapasztalatára, nagy higgadtságára mulhatatlan szükség lesz a községi demokrata partnak abban a munkában, melyben — reméljük — a Wolffék frázisait az alkotó és építő tevékenység, a demokrácia intézményes feltámasztása és biztosítása fogják felváltani.

XXXIV. Bibithi Horváth János

katholikus pap volt s ott nem volt kényelmes élete. Káplán volt s volt vagy öt forint husz krajcár fizetése. Ne tessék tévedni, ez havi fizetése volt, vagy tán negyedévi. Ezt pedig azért mondjuk el róla, mert két dolog csirázik ebben: a keresztényisége, az igazi papi keresztényisége és a demokráciája. A keresztényisége terelte be annak idején Wolff táborába, az igazi keresztényisége vitte, üzte ki onnan. Viszont a demokráciája, az öt forintos fizetésen nevelt demokráciája, az vitte a kisemberek táborába, a demokrata gondolat harcosai közé. A közgyülésnek nem új tagja. Wolffék jól ismerik és ő is jól ismeri Wolffékat. Amióta kilépett Wolff pártjából, nem egy kemény harcott vívott velük, keményet Wolffék számára, mert ott piszkálta meg volt vezérét, ahol az nagyon érzékeny volt. Amikor aztán a demokratikus bizottsági tagok letették bizottsági tagságukat, bibithi — csak így nevezték — egyetlen ellenzéke volt Wolfféknak, mert csakugyan ellenzéki volt s neki mindenki elhitte, hogy nem állelenzékinek maradt a közgyűlési teremben. Most a demokratikus ellenzéki blokk hozta őt vissza a közgyűlési terembe, mert úgy érezte, hogy a Wolff és a wolffizmus elleni harcban szükség van olyan harcosra, mint amilyen bibithi Horváth János.

XXXV. Feleky Géza

nevét tisztelettel és becsüléssel emlegeti mindenki, aki a reakció ellen vívott küzdelem utolsó éveinek a történetét átélte. Csendes, finom esztétikusnak indult, a művészet éterikus szféráiból került át a publicisztikába. Hatalmas tudással felfegyverkezve lépte át a szerkesztőség küszöbét, egyike volt azoknak, akik a külpolitika kérdéseiben és a közgazdaság problémáiban a legnagyobb tájékozottsággal forgatták a tollat. Kezdetben az volt róla a vélemény, hogy túlságosan doktrinér és a közvéleményben úgy állt az ő egyénisége, mint egy alapos szobatudós, vagy elkésett polihisztoré. Mikor aztán harcra került a sor, akkor kitünt, hogy Feleky Géza harcolni is különbül tud mint mások és harcainak az erejét is éppen az adta meg, hogy tisztult szempontokkal, meggyőző, és megdönthetetlen adatokkal, éles történelemlátással nyult a napi politika izzó kérdéseihez. A sajtóbíróság fóruma előtt pedig bebizonyította Feleky Géza, hogy ura a szavának és férfiasan helyt tud állni meggyőződéséért. Az aktív politika terén, ezúttal első ízben, a városházán fogja megtalálni Feleky Géza eddigi működésének kiegészítő terénumát.

XXXVI. Dr. Rosenák Miksa

a legutóbbi közgyülésnek is tagja volt és nemcsak egészségügyi kérdésekben, de általános érdekű kulturális tárgyaknál is több érdekes és szakszerű felszólalásával tünt fel. Dr. Rosenák Miksa egyéniségét ez a kettősség jellemzi, mert Rosenák dr. nemcsak az orvostársadalom egyik legbecsültebb és legtiszteltebb tagja, hanem az orvostudomány elméleti kérdéseinek, szakmájának: a sebészetnek és ezeknek a művelődéstörténettel való kapcsolatainak kitünő irodalmi művelője is. Mint a Városmajor Szanatóriumkórház igazgató főorvosa, a magyar műtőszékészek között nagytekintélyű nevet vívott ki magának, de ott találjuk számos társadalmi és kulturmozgalomban is, hol az agitációban, hol az előadói asztal mellett. A városháza építő munkájában nagy feladatok várnak dr. Rosenák Miksára.

XXXVII. Tarr Béla

a kisipar képviselője lesz az új fővárosi törvényhatóságban. A nemzeti demokrata párt, mely *Huska* Vilmos személyében az első kisiparost vitte be a nemzetgyülésbe, helyet kívánt biztosítani a törvényhatóságban is a kisipar érdekeinek és kívánságainak. Tarr Béla, aki polgári foglalkozására lakatosmester, régi, hűséges katonája a demokrata pártnak. Abból a gárdából való, amely a pártot naggyá és hatalmassá tudta tenni, azoknak a közkatonáknak volt egyike, akikre a párt mindenkor számíthatott, akik a kisebb-nagyobb feladatokat, egyforma szeretettel vállalták és egyforma buzgalommal teljesítették. Most az a feladat vár reá, hogy iparostársai jogos érdekeit képviselje a törvényhatóságban, annak a pártnak a keretében, melynek évtizedek óta az volt a tradíciója, hogy a panamáknak és az üzletieskedés szellemének hadat üzenve, segítő kézzel siettet a kisemberek támogatására.

KÖZGAZDASÁG

A pénzintézetek további leépítésekre készülnek

7500 tisztviselőt bocsátottak el eddig

A rossz gazdasági konjunktura hatását egyelőre csak igen kevéssé látszik ellensúlyozni az a körülmény, hogy a Nemzeti Bank a leszámítolási kamatlábat 9 százalékra mérsékelte le. A gazdasági körökben változatlanul él az a meggyőződés, hogy a jelenlegi szerfelett szórványos hitelszerzési lehetőségek közepette meglehetősen akadémikus jelentősége van annak, hogy a hivatalos bankkamatláb 1—2 százalékkal csökken-e. A fővárosi pénzintézetek maguk is számolnak azzal, hogy a bankkamatláb legutóbbi lefaragása — sajnos — még mindig nem alkalmas egyedül arra, hogy a normális gazdasági vérkeringés meginduljon az ország testében s ezért — információk szerint — újabb leépítéseket akarnak a közeljövőben végezni. Érthető, hogy ezek a küszöbön álló újabb leépítések meglehetős nyugtalanságot váltanak ki a pénzintézeti tisztviselők köréből, miután most már jelentős részben a régi, kipróbált s hosszabb szolgálati idővel rendelkező alkalmazottakról van szó. Alkalmunk volt az egyik legnagyobb fővárosi pénzintézet vezetőjével a várható újabb elbocsátásokról beszélgetést folytatni s ennek során a következő, igen jellemző megvilágítását hallottuk a bankok leépítési problémájának:

— Tagadhatatlan, hogy ez egy rendkívül fájdalmas processzus a régóta működő, kipróbált s többnyire családos tisztviselőkkel szemben, de hát figyelembe kell venni, hogy a pénzintézetek ennél a kérdésnél tulajdonképpen egy rendkívül messzehatóan jelentőségű dilemma előtt állanak: vagy fenntartják tovább is a regie-költségek kereteit s ezzel útját állják a hitelkamatok és költségek apasztásának, tehát a termelés olcsóbbodásának, vagy pedig a regie-költségek lehető leszorítása útján olcsó hitelekkel alimentálják a termelést. Az első esetben egy ideig még tán ki lehet tolni a személyzeti redukciókat, de viszont a vállalatok kénytelenek lennének egymásután abbahagyni a termelési tevékenységeiket az árakba sehogyse belekalkulálható túldrága hitelek miatt s így a vállalatok sokezer alkalmazottja válnék keresetképtelenné; míg az utóbbi esetben a pénzintézetek regie-költségeinek folyamatos apasztásával hovatovább mégis csak a kellőképpen felhasználható, nem túldrága hitelek egész sora fog idővel a termelők rendelkezésére állani.

A küszöbön álló újabb leépítésekre vonatkozólag kérdést intéztünk *Tóth* Andorhoz, a Pénzintézeti Tisztviselők Országos Egyesületének az ügyvezető főtitkárához, akitől a következő szomorú információt nyertük:

— A mintegy másfél év óta tartó leépítési folyamat alatt eddig több mint 7500 tisztviselőt bocsátottak el az egyes pénzintézetek. Az állástalanná vált tisztviselőknek alig 10 százaléka tudott csak elhelyezkedni, míg a többi csak itt-ott tud ügynökösködés vagy valami alkalmi munka útján némi pénzre szert tenni. Az állástalan tisztviselők túlnyomó része a legsötétebb nyomornak néz elébe. A kormány a szükségmunkák elrendelésével mégis csak itt-ott segít valamit a dolgotlan fizikai munkásokon, a tanult s önhibáján kívül állástalanná vált tisztviselők megmentésére azonban semmiféle intézkedést nem tesz, mintha csak egyszerűen elpusztulásra ítélte volna ezeket a jobb sorsra érdemes szegény embereket. A PTOE a maga szegényes eszközeivel még csak megközelítő módon sem tud az állástalan ezrek segítségére sietni s egyelőre semmiféle eredménnyel sem jár az a törekvése, hogy az illetékes fórumokat megfelelő intézkedésekre sarkalja. A csöndes tragédiák egész sora húzódik meg mostanában az állástalan tisztviselők pusztulásra ítélt tömegében...

Már Smith főbiztos jelentése is foglalkozik a kereskedelem krizisével. Általános feltűnést keltett a gazdasági életben, hogy Smith főbiztosnak most megjelent legutóbbi jelentése külön passzust szentelt a kereskedelem körében dúló válságnak, a szünni nem akaró, sőt szaporodó fizetésképtelenségeknek. A kormány azonban teljesen közömbösen siklik el e memento fölött s egyelőre semmi szándékot sem árul el arra nézve, hogy a kereskedelem bajain segítsen. Pedig Magyarország gazdasági sorsát feltétlenül meg fogja pecsételni az a körülmény, ha a gazdasági ágak egyik legfontosabbját, a kereskedelmet még továbbra is az eddigi mostoha gyermek módjára fogják kezelni a kormánykörök.

A kisiparosok újabb hiteleket fognak kapni. A pénzügyi kormány utasította a Pénzintézeti Központot, hogy tegyen előterjesztést a kisipar újabb hitelekkel való ellátása tárgyában. Mint értesülünk, a kisiparosok ilyen módon további 20 milliárd hitelt fognak nyerni, körülbelül 15 százalékos kamatozás mellett.

SZAKORVOSI rendelő vér- és nemibetegek részére EZÜST SALVARSAN OLTÁS
Rendelés egész nap. Rákóczi út 32. sz., I. em. 1. Rókussal szemben

MODERN BUTORSZALÓN Üllői út 14. Baross ucca 11. sz.
Telefonszám: J. 56-08 Szolid, olcsó kiszolgálás. Gáspár Nándor

SZINHÁZ

Az Unió-szinházak egész nyáron át játszanak

A hirtelen beköszöntött nyarat erősen megérzik a szinházak, melyeknek nézőtere kong az ürességtől. A Vígszínház úgy akarja a forróságot ellensúlyozni, hogy félbeszakítja a „Csirkefogó" sorozatos előadásait és szombattól kezdve kabaréműsort ad. Tekintettel arra, hogy ez a kabaréműsor csupa elsőrangú számból fog állani és a helyárakat is leszállítják, igen valószínű, hogy sikerülni fog a közönség közönyét megtörni és a Vígszínház is táblás házakat vonzhat újra úgy, mint a Magyar Szinház, ahol a „Peer Gynt" estéről-estére táblás házakat vonz, akárcsak a „Régi jó Budapest" a Király Szinházban. A Király Szinház július végéig tartja műsoron véletlenül lelt slágerét — két évig kellett várnia ennek a kedves és mulattató darabnak, amig színpadra tudott kerülni —, azután külföldi operettre kerül a sor, hogy melyikre, még nem döntöttek. A Magyar és Király Szinház eddigi tervek szerint egész nyáron át nyitva marad, úgyszintén a Belvárosi Szinház is, ahol az „Odette nem tehet róla" kecsegtet nagy sikerrel, a Pirandello darab bukása után. Meg kell őszintén mondani, hogy ennek a darabnak balsikerét elsősorban az előadás okozta, mert a kitünő Titkos Ilona ezúttal sehogysem tudta megtalálni a kellő hangot, nem volt képes magát beleélni a sorozatos démonszerepek után a házsártos kapitány feleség alakjába. Egyebekben az eddigi tervek szerint ez a szinház is nyitva marad nyáron át, valószínűleg a Blaha Lujza Szinház is, ha mostani gyenge magyar-német kabaréműsorát valami vonzóbb produkcióval helyettesítik.

• A Vígszinház nyári leszállított helyárai már a nyári kabaré szombati bemutatójára is érvényesek. **Ülőhelyek 85.000-től 100.000 koronáig, erkélypáholy 350.000 korona.** A kabaré keretében, amelyet a *Fővárosi Operettszinház* teljes társulatának vendégszereplésével rendeznek, a közönséget olyan gazdag műsor fogja mulattatni, amilyenre még nem volt példa.

• Vasárnap délután lesz a Városi Szinházban a Dolly első délutáni előadása, az esti előadás szereplőivel.

• Nézze meg a hirdetőoszlopokon a Városi Szinház helyárait.

• Legnagyobb siker — Legolcsóbb helyárak: „Régi jó Budapest!" — Király Szinház.

• Magyar Szinház: Törzs Jenő „Peer Gynt".

• Tizenöt előadás — Tizenöt táblás ház: „Régi jó Budapest!" — Király Szinház.

• Katonazene, néger duó, olasz népdal, régi budai cukrászda, ősbudavári pezsgőspavillon: „Régi jó Budapest!" — Király Szinház.

• Szombaton este a legjobb francia vigjátékot, Jaques Deval *Odette nem tehet róla* cimű remekművét mutatja be a Belvárosi Szinház *T. Forrai* **Rózsi**, *Mátray* Erzsi, *Tarnay*, *Z. Molnár*, *Rubinyi* **nagyszerű** együttesében.

• Titkos Ilona, Somlay, Gellért brilliáns sikere az új Pirandello-darabban. *Az ember, az állat és az erény* minden este a *Belvárosi Szinházban.*

• A Madarász a Városi Szinházban. A leghíresebb, legdallamosabb és legvidámabb operettek egyikét, Zeller *Madarászát* újítja fel holnap, pénteken a *Városi Szinház.* A világhirű operett, amely a Népszinház rendkívüli sikerű műsordarabja volt, ragyogó előadásban kerül a közönség elé. Ádámot, a szerelmes madarászt, Girardi egykori híres szerepét a kitünő és sokoldalú Sziklai József játssza, *Postás* Milkát, *Vigh* Manci, a többi vezetőszerep *Kolbay* Ildikó, *Hamvas* Józsa, *Halmos* János, *Érckövy* László, *Szirmai* Vilmos és *Horti* Sándor kezében van.

MOZI

Három amerikai attrakció együttes bemutatása a Kert Mozgó premierjén

A *Kert Mozgó* premierjén magas szinvonalú és művészi értékű filmek kerültek vászonra. A műsornak főfilmje a First National Korporation hatfelvonásos kalandorjátéka:

A kétarcú mandarin,

melynek kettős főszerepét *Owen Moore* alakítja, aki legnépszerűbb karakterszinésze Amerikának.

A regényes történet az amerikai kinai negyed rejtelmes miliőjében játszódik le, tele misztikummal és romantikával. A műsor második képe a Metro Goldwin Filmgyár egyik legmulatságosabb vigjátéka:

A nagyságos úr nevelőnője,

hat felvonásban, a temperamentumos és bájos amerikai filmstarral, *Viola Danával*, a főszerepben. A film Amerikában is az úgynevezett nagysikerek közé tartozott, nemcsak humoros témájával és szép kiállításával, hanem egyike a legpompásabban megjátszott filmeknek.

Bemutatóra került még egy kétfelvonásos kacagtató burleszk, *Dodo*-val a főszerepben, melynek cime: *A házi sárkány.*

A műsort kiegészíti egy magyar és egy Gaumont-híradó.

Az előadások kezdete este 8 és 10 órakor.

Filmkrónika

() Filmkrónika. A napokban Miskolcon voltam, ahol éppen *Harold Lloydot* ünnepelték. A népszerű rokonszenves filmstart imádják hívei és mindig megtöltik a mozik tágas nézőterét, valahányszor „Ő" játszik. Két ismert filmjét újították fel ezúttal. Egyik a *Nagymama fiacskája*, a másik: *Aki mer az nyer.* Hogy e két filmben miket művel *Harold Lloyd*, az egyszerűen leirhatatlan. A Projectograph Film Rt. igazgatója, *Roboz Aladár* boldog. Hogy szerencsénk lehet Harold Lloyd két filmjéhez, az Roboznak köszönhető, aki nagy híve Harold Lloydnak.

Kinn voltam a *Glória* Filmgyárban, ott készitik a „*Cigány*"-t, *Rózsahegyi* játssza a cimszerepet. Milyen kedves a filmen. Nagyszerű filmarca van.

Csortos és *Hegedűs* a napokban a miniszternél jártak a filmgyártás érdekében és igéreteket kaptak. Lehet, hogy az igéreteket mihamar beváltják és akkor megindul a *kötelező* filmgyártás.

A Király Szinházból nem lesz mozi. Halotti lepedőnek azonban még sem nevezhető az *Orion* vászonja.

Most pedig sietek a *Star* Filmgyárba, ahol megkezdődtek a felvételek *Gaál* Béla rendezésében *Herceg* Ferenc és *Fodor* László regényeiből. A kis Gaál erősen dolgozik, lehet, hogy a magyar filmgyártás fellenditésének történetében az ő nevének is jut tiszteletreméltó hely.

() Újabb Rádius filmsláger Budapesten. *Nita Naldi*, a *Tizparancsolat* női főszereplője, meghódította Budapestet bájos játékával és szépségével. Most, hogy a *Tizparancsolat* cimű *Rádius*-slágert nem játszák — csak a jövő szezónban — nincs alkalma a közönségnek *Nita Naldit* látni, gondolják a művészvilágban. Sokan azonban nem tudtak arról, hogy a *Rádius* egy új filmslágert hozott Pestre és pedig *Nita Naldival* a főszerepben. A cime: „*Asszony, asszony ellen*". Érdekes amerikai társadalmi film. A *Márkus Emilia Parkban* kerül szinre esténként óriási sikerrel. Ez újabb *Rádius*-film csak bizonyítja a cég jóhirét.

AUTOMOBIL

(=) **A bécsi Tourist Trophy.** Pünkösdvasárnap zajlott le a Wien melletti Mödlingben az idei osztrák *Tourist Trophy*, mely újra a magyar akarat és sporttudás diadalát hozta nekünk. Meglehetősen szűk pályát kellett a versenyzőknek befutni s az éles kanyarodóknál szalmazsákokkal bélelték a pálya oldalát, s a villanyoszlopokat valósággal kipárnázták. Szükség is volt erre, mert úton útfélen buktak ki a versenyzők, s a nézők közülök nem egyet húztak ki a szalmazsákok közül. A pálya maga tiz és fél km hosszú tele szeszélyes kanyarral. A start után *Kodric* Károly (osztrák) vezet, de nem sokáig, mert már a harmadik körnél teljesen behozza *Karner* és *Gaál* Andor, ki 38 fokos lázzal indult a versenynek. A hetedik körnél dr. *Feledy* már egészen behozza a nagyszerű formában rohanó Karnert s most tűnik fel egy 18 éves nyurga magyar versenyző *Balázs* László. Noha tizenötödiknek indult a startnál a második kör végén a nyolcadik helyre dolgozza fel magát. Az ötödik körben már negyedik és a kilencedik körnél már szorosan Karner és dr. Feledy mögött rohan. A világbajnokok közül elért idejével veri az osztrák *Swobodát* és *Kodricot*, a francia *Murriert* és az olasz *Meyert*. A 15-ik körnél kezd kibontakozni dr. Feledy fölénye Karner fölött. Folytonosan fokozott temóban a 17-ik körnél már el is hagyja Karnert és végül 5 óra 41.39-es idővel nemcsak az 500 cm³ kategória győztes lett, hanem egyben a verseny győztese is. Karner ideje 5 óra 47.37 és a harmadik győztes az olasz Manetti ideje: 6 óra 53.43. A 350 cm³ kategória győztese Balázs. Harmadik lett *Swoboda* József. A 250 cm³ kategória győztese *Gall* Károly. Sidecar-ok a szük pálya miatt nem is indulhattak. Mire a verseny befejezést nyert, a magyar lobogók már lengedeztek az árbócokon s diadalmasan hirdették a magyar színek győzelmét.

(=) **Az autósorsjáték eredménye.** Az Iparcsarnokban szerdán tartották meg a Királyi Magyar Automobil Club sorsjátékának húzását. Az autót az A-sorozatú 43.001 számú sorsjegy, a második dijat (magyar gyártmányú Méray motorkerékpár) C-sorozat 42.834, a harmadik díjat B-sorozat 27.936 számú sorsjegy és a negyedik díjat C-sorozat 35.071 számú sorsjegy nyerte.

A Csillaghegyi Strandfürdő
tudatja, hogy városi villamossal, helyiérdekűvel és fürdővel kombinált jegyek oda és vissza az Ált. Beszerzési összes uccai ujságos pavillonjaiban kaphatók!
Hétköznap 17.000 K
Vasárnap 21.000 K
Kabinelővétel: VI, Andrássy út 27

A kerületi orvosok

intézménye arra való, hogy ha valamelyik fővárosi kerületben egy igazán szegény ember megbetegszik, hogy akkor az a szegény ember is fordulhasson a maga vagy hozzátartozója bajával orvoshoz. A kerületi orvosokat tehát díjazza a főváros, de ennek ellenében ezeknek a kerületi orvosoknak a rájuk bízott kerület szegény betegeinek rendelkezésére kell állaniok. Valamikor az átkos, bűnös régi korszakban ez így is volt s jól volt így. A Wolff-kurzus tett róla, hogy ne így legyen. Egy, a főváros közegészségügyi érdekeit melegen szivén viselő ember mondta el nekünk, hogy ezt hogyan cselekedték.

— Tudvalévő, hogy Wolffék, mihelyt alkalmuk nyilt rá, a közegészségügy terén is siettek a „világnézletet" érvényesiteni. A tiszti orvosoknál nem ment a dolog, azokat élethossziglan választották s így ameddig egyik vagy másik nyugdíjba nem megy, ott állás nem üresedik meg. A kerületi orvosok állása azonban az általános tisztújitáson új betöltés alá esik. Így esett, hogy itt aztán érvényesült Wolffék világnézleten alapuló adminisztrációja a közegészségügy terén. A régi, bevált, buzgó, de nem Wolffék világnézletét valló kerületi orvosok nyugdíjba mentek s jöttek az újak, a Wolffék gusztusa szerint valók. A kerületi orvosi állás azonban nem dús stallum, nem nagyon jöttek azok az új orvosok. Akik jöttek, fiatal, kezdő, gyakorlat híján lévő orvosok voltak. Ami azért is baj volt, mert nem igen vált a jelentkező szegény páciensek javára. De baj volt egyébért is. Elvégül azok az orvosok, az újak, nem merő áldozatkészségből jelentkeztek ezekre az állásokra, hanem — állást akartak. Állást és keresetet. Minthogy pedig a kerületi orvosi állások, állásoknak állások ugyan, de busás keresetet nem jelentenek — a fizetés bizony nem nagy —, ennélfogva az új kerületi orvosok Wolffékon keresték a keresetüket. Ami ez esetben akként értendő, hogy jöttek Wolffékhoz, adjatok megélhetést nyujtó állásokat. Wolffék aztán adtak. Ahová csak lehetett, bedugták az ő kedvelt orvosaikat. Ma aztán az a helyzet, hogy ezek az új, kezdő és bizony sok tekintetben tapasztalatlan, gyakorlatlan orvosok benn ülnek itt is, ott is, ebben az állásban is, a másikban is, a hatodikban is. Van köztük olyan, hogy most már igazán busás jövedelme, azaz hogy busás összeget kitevő jövedelmei vannak, csak éppen — *nem jut ideje a kerületi szegény betegekhez.*

A KAMARA
Junius hó 4-től 10-ig, csütörtöktől szerdáig bezárólag
ZORO és HURU legujabb kacagtató vigjátéka
Aranyásók a Rivierán
Mulatságos kaland 7 felvonásban. Párizs, Amsterdam, Pisa és a Rivierán keresztül
Századrek bálványa
Filmregény 7 felvonásban. — Szereplők: Lil Dagover, Xenia Desny, Alfred Abel
Előadások kezdete: 6, 8, 10 órakor
Vasárnapi kezdet: 4, 6, 8, 10 órakor

ZORO és HURU legujabb kacagtató vigjátéka
Aranyásók a Rivierán
Mulatságos kaland 7 felvonásban. Párizs, Amsterdam, Pisa és a Rivierán keresztül
! CORVIN-SZINHÁZ !
junius 4—10-ig, szerdáig bezárólag
Százezrek bálványa
Filmregény 7 felvonásban. — Szereplők: Lil Dagover, Xenia Desny, Alfred Abel
Előadás ½7, ½9, vas. ¼4, ½6, ½8, ½10-kor

Nyilvános benzintöltő-állomások:
SZABADSÁG TÉR — BAROSS TÉR
Elsőrangú minőség — Kristálytiszta — Teljes súly
Fővárosi Autóüzem Rt.
Központi iroda:
V., Erzsébet tér 14.
Csekkfüzetek: 100, 300 és 500 literre

POLGÁRI SZERVEZKEDÉS

DEMOKRATA NAPTÁR

Június 6, szombat

Zuglói Demokrata Kör .Hangverseny. (8)

Június 9, kedd

III. ker. Demokrata Társaskör. Választmányi ülés. (8) — Zuglói Demokrata Kör. Bizottsági tagok társasvacsorája. (8)

Június 10, szerda

Ferencvárosi Demokrata Kör. Bizottsági tagok társasvacsorája.

Mi ujság a pártkörökben?

A Lágymányos-Kelenföldi Polgári Körben a II. választókerületben megválasztott városi bizottsági tagok tiszteletére május 30-án, szombaton este ½9 órakor vacsorát rendezett a demokrata párt. *Kramer* Adolf elnök köszöntötte az új városi képviselőket, akiknek a nevében először *Fényes* László köszönte meg az üdvözlést. Majd dr. *Rácz* Vilmos, *Pöthy* Vilmos, *Reitzer* Emil szóláltak fel. *Bokros* Béla és *Klár* Zoltán beszéltek még s mindannyian hangsúlyozták, hogy a sok szó, világnézleti harc helyett az alkotó munkához kell látni a főváros törvényhatóságának, amelynek minél előbb össze kell ülnie.

Választmányi ülés. A Lágymányos-Kelenföldi Polgári Kör tisztikara és választmánya f. hó 10-én, szerdán este ½9 órakor ülést tart, amelyre ezúton meghívja a Kör elnöksége a tisztikart és a választmány tagjait. Tárgy: folyó ügyek.

A II. vál. kerület választóihoz. Kérjük a II. választókerület választópolgárait, hogy győződjenek meg arról, hogy benn vannak-e az 1926. évre szerkesztett névjegyzékben. Utbaigazítást a *Lágymányos-Kelenföldi Polgári Kör* titkársága minden este ad. Egyébként f. hó 14-ig észrevétellel lehet élni a kihagyás ellen. A felszólamláshoz valamilyen okmányt — lehetőleg másolatban — mellékelni kell.

— **A III. ker. Demokrata Társaskör** június 9-én, kedden este választmányi ülést tart, melynek tárgya az évi rendes közgyülés előkészítése lesz. Ujra megkezdi a kör kéthetenként szokásos kultúrestéjeit is. A legközelebbi kultúrest időpontját idejében közölni fogjuk.

— **A Lipótvárosi Demokrata Kör** kedden, június 2-án népes társasvacsora keretében ünnepelte meg a Demokrata Párt választási győzelmét. A vacsorán megjelentek a megválasztott kerületbeli bizottsági tagok és a kör tagjaival együtt lelkes ünneplésben részesitették dr. *Gál* Jenő elnököt, aki hosszabb beszédben mondott köszönetet az ovációért, elismerésel emlékezett meg arról a fáradhatatlan és eredményes munkáról, melyet a körnek minden egyes tagja a választás győzelmes befejezésének érdekében teljesitett, majd ismertette azokat a szempontokat, melyeket az új bizottságnak szem előtt kell tartania.

— **A XVII. választókerület Demokrata Köre** csütörtökön, május 28-án este választmányi ülést tartott, melyen a kör további programját beszélték meg és a bizottsági tagok ismertették az irányt, melyet a városházi munkában követni kivánnak. Ebben a programban fontos és jelentőségteljes helyet foglalnak el azok a követelések, melyeknek a Józsefváros érdekében akarnak érvényt szerezni.

— **A Ferencvárosi Demokrata Kör** szerdán, június 10-én társasvacsorát rendez, melyen megjelennek a XX. és XXI. választókerületek megválasztott bizottsági tagjai és a testvérkörök képviselői.

A központi választmány

Ma még Wolffék fellegvára. Számszerüleg meg nem állapitható, de bizonyos, hogy igen sok mandátumot Wolffék tisztán annak köszönhetnek, hogy ezt a fellegvárat — törvény ellenére — még mindig ők tartják birtokukban. A központi választmány hatáskörébe utalja a törvény, illetőleg egyelőre még mindig a választási rendelet, a választók névjegyzékének elkészitését, évenkénti kiigazitását, végül pedig a választások előkészitését. Még a nagyon rossz memóriájú emberek sem felejtették el, hogy mit produkált Wolffék központi választmánya a választói névjegyzékek összeállításánál; a törvénytelenségek, a jogfosztások folytán ezreket, tizezreket ütött el választójogától, s viszont, ahol csak tehette, igyekezett a maga párthiveit bejuttatni „az alkotmány sáncai közé" s igy „előkészíteni" a választásokat a — maga javára. Kártyajátékoknál az ilyesmit úgy hívják, hogy korrigálják a szerencsét, s Wolffék még abban is kártyajátékszerüen csinálták a dolgot, hogy — nem engedtek senkit belelátni az ő kártyájukba. A jelenlegi központi választmány megalakulásának alapját képezi 2200/1922. M. E. számú rendelet megfelelő szakaszában úgy intézkedik, hogy:

„A központi választmányba ott, ahol ennek hatásköre egy választókerületre terjed ki, tizenkét tagot, ott, ahol kettőre, tizennyolcat, ott, ahol háromra, huszannégyet, ha pedig háromnál több kerületre terjed ki hatásköre, minden további kerület után még két-két tagot kell választani.

A választás titkos szavazással szavazólapok útján történik. A központi választmány tagjául megválasztottnak kell tekinteni a jelen §-ban meghatározott számban azokat, akik a leadott szavazatok viszonylagos többségét elnyerték: *amennyiben pedig az igy megválasztottakon felül vannak olyanok, akikre a leadott szavazatok legalább egy negyedrésze esett, ezen utóbbiak közül, ha törvényhatósági bizottság által huszonnégynél több tag volt választandó, legfeljebb négy, minden más esetben pedig legfeljebb kettő, az elnyert szavazatok számának sorrendjében szintén megválasztott tag lesz és mint ilyen, meghatározott számú tagon felül a központi választmányba behivandó*".

Ez az intézkedés, melyet a rendelet a törvényből vett át, azt célozza, hogy a központi választmányban a bizottság is képviselve legyen. Wolffékéé a „dicsőség" s az ő révükön Budapest székesfőváros törvényhatóságáé a szégyen, hogy ez az egyetlen törvényhatóság, ahol a törvénynek ezt az intencióját kijátszották. A központi választmány tagjainak megválasztásánál annakidején, úgy rendezték a szavazást, hogy a meghatározott számú tagok kapják meg a viszonylagos többséget, ezenfelül pedig még két párthivük kapjon annyi szavazatot, hogy az ellenzék két jelöltjének a voksainál több legyen s igy a kisebbség képviselete jogcimén is ők legyenek benn a központi választmányban. Hogy ki volt a világrahozója ennek az ötletnek, mindmáig ismeretlen, de Wolff Károly volt a bábája és *Joannovits* Pál — egy nyugalmazott magasrangú állami tisztviselő! — adta magát oda ehhez a csúf játékhoz, ehhez a törvénymegcsúfolásához. A másik, *Wayand* Miklós, tán nem is igen tudta, mit cselekedtetnek vele. Igy érte el Wolff Károly, hogy ellenőrzés nélkül grasszálhattak a központi választmányban, s ha most egyre ágált is, pártjának egyik-másik tagjára, hogy ők nem vállalják a felelősséget ezért, ami a névjegyzékek körül történt s még egyre történik, az ne tévesszen meg senkit, aminthogy nem is fog megtévesztení senkit. S tisztában lesz és van azzal is mindenki, milyen lelkiismeretesen tartották be Wolff Károly és társai azt az esküjüket, hogy „a központi választmányra ruházott tennivalóban hiven, *részrehajlás nélkül*, lelkiismeretesen" járnak el.

Most új törvényhatósági bizottság van, mód van tehát új központi választmány beküldésére. A legsürgősebben ki is kell küldeni, nem csak azért, hogy a törvénytelen állapot végre véget érjen, de meg azért is, hogy az új, a jövő évre szóló választói névjegyzék összeállításánál legyen végre egy feladatát hiven teljesitő, esküjéhez hiven eljáró központi választmány és ennek tevékenysége folytán kapjunk végre olyan választói névjegyzéket, mely megbizható abban is, ami benne van, abban is, ami vagy aki nincs benne.

A második evangelista

(Laczkovics kapitány feltámadása)

Regény. Irta: SZEKULA JENŐ (9)

VI.

(A szerelem előreveti világos árnyát.)

Egyszer, hogy ott sütkérezett a tébolyda magas töltésén, újra látta azt az úriasszonyt, aki olyan kedvesen ránevetett s akinek fogata majdnem elgázolta. A kapitány szive hevesen kezdett dobogni nyütt zubbonya alatt.

— Eljött hozzám a tündér.

De az asszony tudomást sem vesz az őrültekről, akik a magas domboldalról kerekre meredt szemmel megbámulják. Kacagva lépked a kisérője oldalán. Nyilván a férje. Kövér, nehézkes járású potrohos úr, orrán aranykeretü szemüveg. A napsütésben, hogy kalapját ünnepiesen megemeli, látni, hogy egészen kopasz.

— Elragadó kis teremtés, — sóhajtják az őrültek bamba röhögéssel.

Ura oldalán úgy lépked, mintha nem a felesége, hanem a lánya lenne. Néha megállanak, míg a nehézkes ember lélekzetet tud venni, az asszony ilyenkor napernyőjével tréfás vonalakat rajzol a porba. Tavaszi, könnyü, színes ruhájában olyan, mint valami karcsu nyájad, aki csak véletlenül sodródott ide az erdő szélére. Járása igézet és álmodozás s ha szoknyájának finom fodrát meglibegtette a szél, látni lehetett, hogy lába karcsú és formás, akár az özeké.

Laczkovics még sohasem látott ilyen szép lábakat. Pedig sokfelé megfordult életében és valamikor levente korában táncolt az udvari bálokon is.

A kapitánynak föl volt dúlva a nyugalma.

— Meg kell tudnom, kicsoda a nő! És merre vagyon a hazája, — hörgi tágrameredt szemmel.

A nyomozás könnyü sikerrel járt. A hölgyet többször is látták arra elsétálni, néha automobilon érkezett meg a városból. Megtudták, hogy itt lakik a közeli szanatóriumban, nincs semmi komoly baja, csak pihenni vágyik és kissé hízni akar. Az ura előkelő pénzember, kormányfőtanácsos, rettegett hatalmassága a tőzsdének, egy nagy banknak az elnöke: Komodi Bertalan a neve. A kapitány már azt is tudja, hogy a hölgyet Idának hívják keresztnevén. Ida... milyen komoly és kedvesen csengő név, ha ilyen elragadó teremtés viseli!... és a kapitánynak eszébe jut, hogy a regés ősidőkben istennők táboroztak az Ida hegyén.

Már próbál új verseket írni: „Belgrád bevétele" méreteire, de a tárgya új, szerelmi költemény: „Ida meghódítása" címet lehetne neki adni, mert a kapitány fantáziáját ennek az édes teremtésnek fölbukkanása lenyügözi és bilincsekbe veri.

Mindenüvé kiküldi kémjeit, akik részletes jelentésekkel térnek vissza: hogy a kapitány hozzáfoghasson hadműveletéhez.

Bízik a sikerben, hiszen a cigánynő is megjövendölte, hogy övé lesz az az asszony, aki még meg sem született. S végre is a sors kárpótlással tartozik neki, szerelemtelen és harcos életéért.

A véletlen is a segitségére siet. A szerelemnek ez a hatalmas erejü kerítője.

Felelős szerkesztő: Dr. Hajdu Marcel
Felelős kiadó: Zsombor Géza

Vasbútor, rézbútor sodronyágybetétek Klein Gyula és Tsa vasbútorgyárában Bpest VII, Dob ucca 53.

Tűz ellen biztos a harcod, Hogyha veszel MINIMAX-ot.
MAGYAR MINIMAX RT.
VI., Rózsa ucca 85. ◆ Telefon: 37—31.

Réz, vasbútor sodrony, ágybetét gyermekkocsik elismert jóminőségénél fogva legolcsóbb **Hikker** gyárában, VII, Dohány ucca 6. szám. Telefón József 124—13

Csecsemőkelengye Leánykaruha és Játszónadrágok
Schmidek Miksánál
Budapest VIII, Rákóczi út 13.

Leitersdorfer D. és Fia cs. és kir. udvari szállitók
Szervita tér 5
Kizárólag a legfinomabb
brit, skót és ir
női- és férfiszövetkülönlegességek eladása
A tavaszi és nyári ujdonságok megérkeztek

Nézzen a tükörbe, hisz Ön kövér!
Használja a „VEGETIV FORTE" tablettát és oly karcsú lesz mint barátnője. Kapható békebeli minőségben
„HUNNIA" gyógyszertár Budapest, Erzsébet körút 56
Egy doboz ára 21.000 kor. Teljesen ártalmatlan növényi anyagokból készül. **Orvosok ajánlják**

Nyomatott az „UJSÁGOZEM" könyvkiadó és nyomda r.-t, körforgógépein, Rökk Szilárd ucca 9. Üzemvezető: Gunesch György.